

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ—JURISPRUDENȚA—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

FONDATOR:
ION S. CODREANU
Avocat,

DIRECTOR:
I. GR. PERIȚEANU
Avocat, fost Ministru

PRIM REDACTOR:
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE DIRECȚIE:

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosif G. Cohen** Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **Gr. Conduratu**, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu**, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Dem. I. Dobrescu**, Primarul General al Capitalei; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov; **D. Gălășescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **Eugen Petiț**, Consilier la Inalta Curte de Casație; **G. Petrovici**, Prodecan al Baroului Ilfov; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru, Avocat; **Hariton Udrea**, Judecător Trib. Ilfov; **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar.

SECRETARI DE REDACȚIE:

E. C. Decusară, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat

S U M A R

~~Judecătorii trebuie lăsați să judece~~, de Eugen Petiț, Consilier la Inalta Curte de Casație;

— Câteva observațiuni la Legea pentru introducerea „Cărilor funduare”, de Corneliu Gheorghian, Consilier la Inalta Curte de Casație;

— Către abonații revistelor noastre;

— *Instreținerea Codurilor. Din Proiectul Procedurii penale* (urmare și sfârșit), de Iudex;

— *Calificarea Magistratilor*, de Eugen Grecu, Jude-Președinte Trib. Rădăuți;

JURISPRUDENȚE:

— Inalta Curte de Casație s. I: *Filoftea D. Misculescu cu Al. Ștefănescu și alții*. (Donațiuni deglizate, Cerere de nulitate. Dacă o poate invoca și soțul donator? Art. 940 C. civ.), cu *Notă* de Al. Vallimărescu, Conferențiar Universitar, Avocat;

— Inalta Curte de Casație s. I-a: *Ministerul Agriculturii cu Elena și Dr. Gheorghiu*. (Legea agrară. Oferta de cucerire a mai multor moșii. Dacă mai trebuie rezervată proprietarului cot. de 100 ha. la fie care moșie? Art. 1 și 14 legea agrară);

— Trib. Ilfov secția I civ. cor.: *Iancu Gottfried cu Inginerul Al. Kery*. (Exerocherie. Dacă simpla minciună poate să ducă la exerocherie? Cele două criterii asupra chestiunii. Art. 352 C. penal. — Efectul hotărârii din civil, când se anulează piedicile puse debitorului, de a-și încasa chiria? Inexistența exerocheriei, pentru amăgirile anterioare), cu *Notă* de Avocatul Vintilă Dongoroz, Conferențiar Universitar.

— Jurisprudența streină. Trib. Nisa. I. Acțiunea în responsabilitate a sindicului, în urma unui accident suferit de falit. Când este admisibilă? cu o *Notă* de avocatul Hariton Udrea, magistrat.

JUDECĂTORII TREBUIE LĂSAȚI SĂ JUDECE

În unul dintre curierele lunare pe cari le-am publicat în această revistă, în anul 1931, — anume pe luna Mai, No. 17 al revistei — ocupându-mă de magistrații delegați temporar în funcții administrative, încheiam cu următoarele rânduri:

„Iată de ce credem că este mai bine ca magistrații să fie lăsați la locurile lor. Numirile în posturile administrative, chiar când sunt făcute și primite cu cele mai bune intențiuni, pot crea echi-

vocuri, cari ar trebui evitate pentru simplul motiv că justiția ca și femeia Cesarului, nici măcar nu poate să fie bănuită”.

Judecătorul are o singură menire: să judece. El nu trebuie și nu poate să aibă altă îndeletnicire.

De îndată ce el părăsește fotoliul camerei de ședințe, devine un simplu funcționar administrativ, exercitând atribuții cari dau loc la resentimente în marea masă a publicului. În cel mai bun caz, odată cu încetarea acestei funcțiuni temporare, el va păstra în ochii mulțimei o vagă nuanțare politică, prejudiciabilă prestigiului de care trebuie să se bucure magistrații, de la cel mai înalt grad și până la cel mai mic.

După cum am susținut în repetate rânduri că foștii miniștri de justiție nu trebuie să exercite avocatura pledând înaintea judecătorilor numiți sau înaintați de dânsii, tot astfel credem că magistratul care a fost delegat în vre-o funcție administrativă, nu mai are aureola de curățenie și independență, atunci când — după încetarea delegației — revine în mijlocul colegilor săi.

Consecvent acestor principii, socot că nici una din funcțiile dela Ministerul de justiție nu trebuie încredințată temporar, prin delegație, vre-unui magistrat în activitate.

Miniștrii sunt oameni politici foarte onorabili, e drept, dar ei aparțin unui partid. Magistrații delegați în minister, vor fi bănuți de a simpatiza cu regimul politic care i-a ales pe dânsii. Căci, se va zice, de ce pe dânsii și nu pe alții?

Bănuială nedreaptă de cele mai multe ori, dar lesne explicabilă. Magistrații delegați sunt de sigur dintre acei pe cari ministrul îi simpatizează, în care el are încredere, și pe cari deci el, la rândul lui, îi știe animați de bune sentimente față de dânsul.

Apoi, un astfel de magistrat delegat, a do-

rit desigur această favoare, dacă nu chiar a solicitat-o el singur și deci vrea ca partidul care i-a acordat-o să rămâie cât mai mult la cârmă. De aici, și până la antipatia lui pentru adversarii politici care doresc răsturnarea regimului, nu mai este decât un foarte mic pas. În sfârșit, la minister se fac numiri, mutări, înaintări.

Cu drept cuvânt sau chiar pe nedrept, dar, magistrații favorizați prin aceste mișcări vor rămâne recunoscători colegilor lor cari se aflau în acel timp delegați în minister. În schimb însă, toți ceilalți se vor crede năpăstuiți.

Astfel se va întâmpla ca magistratul după încetarea delegației, revenind ca judecător, se găsește alături de unii colegi devotați și de alții colegi cu resentimente. Poate susține cineva că este bine să fie astfel?

Dar unde chestiunea capătă o gravitate deosebită, este atunci când magistratul delegat, în timpul exercitărei acestei delegații primește o înaintare, sau măcar numai o transferare avantajoasă.

În astfel de împrejurări, magistratul favorizat este ca un luptător ce se află închis în cetate, cu muniții la dispoziție și ferit de creneluri, pe când concurenții lui din afară niște bieți soldați în plină câmpie, lipsiți de arme, fără ziduri de apărare.

Se mai poate oare susține că în asemenea împrejurări lupta ar fi egală între cei din launtru cetății și cei din afară?

Care va mai fi meritul învingătorului?

* * *

Suntem într'o perioadă de prefaceri în vederea mult doritei unificări legislative. Un text ar fi binevenit și în legea de organizare judecătorească, care să împiedice delegările judecătorilor în orice funcție administrativă. **Aceasta fără nici o excepție.**

Căci, judecătorii trebuie lăsați să judece.

EUGEN PETIT

Consilier la Înalta Curte de Casație

Câteva observațiuni

la

Legea pentru introducerea „cărților funduare“

Monitorul Oficial numărul 90 din 20 Aprilie a. c. ne aduce în sfârșit legea pentru organizarea cadastrului *funciar* și pentru introducerea „cărților funduare“ în vechiul Regat și Basarabia *).

Spun în sfârșit, fiindcă instituția așa numitelor „cărți funduare“ există în alte țări de veacuri. Astfel în provinciile alpine ale Austriei ea a existat ca o colecțiune de acte, orânduită după porțiuni de terenuri, deci după proprietăți, încă pe la sfârșitul secolului XV. Un registru principal, întemeiat pe date cadastrale exista în Carintia încă din anul 1746. Mai târziu el se găsește și în alte provincii.

Constantin Goleșcu¹⁾ a fost primul român care încă acum mai bine de 100 ani a recunoscut importanța acestor „cărți funduare“. În Austria a început încă pe la 1817 să se redacteze o lege uniformă pentru toate provinciile sale. Această lucrare a servit mai târziu ca bază pentru legea guvernului austriac din 1855, în vigoare încă în Ardeal, și pentru legea din 25 Iulie 1871 în vigoare în Bucovina,

După război această instituție de drept, în vigoare de mult în Ardeal și Bucovina, dar necunoscută în vechiul Regat, a trebuit să preocupe și guvernele române, iar prima încercare pentru introducerea ei la noi e legea din 20 Aprilie a. c.

„Cărțile funduare“ fiind după cum se știe în strânsă legătură cu „Cadastrul funciar“, legiuitorul român a tratat ambele chestiuni în aceeași lege.

În cele ce urmează nu ne vom ocupa decât de partea III a acestei legi, referitoare la „Cărțile funduare“ și vom lăsa chestiunea „Cadastrului funciar“, tratată în celelalte părți ale legii, în seama specialiștilor acelei materii.

Înainte de examinarea legii, mă opresc însă la termenul întrebuițat de legiuitor de „*Carte funduară*“. El ne vine din Ardeal. Îl găsesc tot atât de nepotrivit, ca și alte termene folosite de juriștii din Ardeal, de altfel cu o tenacitate de admirat, ca de exemplu: „Aclud scrisoarea...“, „pretențiuni abscrise...“, „îmi compet spesele tarifale...“, „gravaminăm violarea art. ...“, ș. a.

Am arătat cu altă ocazie²⁾ că termenul: „carte funduară“ nu e potrivit și că noțiunii germane: „Grundbuch“ corespunde mai bine termenul: „registru fonciar“, deoarece „Grundbuch“-ul are mai mult caracterul unui registru, în care se fac inscripțiuni, decât a unei cărți, care se presupune a fi în întregime tipărită, iar termenul de fonciar fiind mai uzitat și mai sonor decât cel de „funduar“.

1) *Const. Goleșcu*: Însemnarea călătoriei mele în anii 1824, 1825 și 1826. Institutul de arte grafice *Minerva*, București, 1925, pag. 37, 84—89 și 92—94.

2) Vezi lucrarea mea: *Registrele fonciare din Bucovina*, vol. I, pag. 1, Institutul de arte grafice „Bucovina“ 1931.

*) A se vedea tipărită în broșura No. 358 din *Biblioteca Legilor Uzuale* din Editura „Curierul Judiciar“, Prețul 30 lei.

Tot atunci apelam la Ministerul Justiției să stabilească în mod autoritativ termenul potrivit, pentru a evita orice nedumerire. Acum la introducerea acestei instituțiuni era momentul să se introducă termenul potrivit de „registru fonciar“ cu atât mai mult întrucât și Elvețienii întrebunțează termenul de „registre foncier“.

Noua lege perseverează însă a folosi termenul „carte funduară“.

Mai găsim că legiuitorul nici nu e consecvent, vorbind când de „carte funduară“, când de „registru de carte funduară“ (vezi titulatura la cap. II), când de „corp fonciar“ și fără a ne arăta ce deosebire există între „funduar“ și „fonciar“.

În cele ce urmează nu voi vorbi decât de „registru fonciar“, în speranța că mai târziu legiuitorul va reveni asupra termenului de „carte funduară“.

È necontestat că instituția registrelor fonciare în forma sa actuală, creată de legiuirea austriacă, căreia i-a urmat și cea maghiară, în 1855 și 1871—1873, se bucură în Ardeal și Bucovina de o aprobare generală. Ea a intrat în sufletul mulțimii care vede în ea garanția dreptului său de proprietate și asigurarea creditului său.

Era deci natural și poate chiar și necesar ca legiuitorul român să urmeze acestor legiuiri adaptându-le nevoilor noastre și înbușându-le în măsura necesității.

După o scurtă privire asupra legii noastre constat însă, din nou cu regret, că întreaga materie referitoare la registrele fonciare e tratată în partea III numai în 35 articole. Eară dintre aceste 35 articole numai 4 articole, (adică capitolul I) cuprind câteva noțiuni de drept fonciar. Restul se referă la procedura introducerii registrului fonciar.

È ușor de înțeles că comprimarea tuturor dispozițiilor, necesare pentru cunoașterea acestei instituțiuni și introducerea ei nu putea fi făcută în acest cadru îngust, decât tratând întreaga materie în mod foarte sumar. Mă întreb însă de ce această exagerată economie, când se legifera o instituție de drept atât de importantă, când în legislația din Ardeal și mai ales în cea din Bucovina, exista un prea suficient material informativ și când o expunere precisă și detaliată era atât de necesară pentru deplina cunoaștere a ei în vechiul Regat și Basarabia?

Să admitem că înainte de codificarea dreptului civil, dreptul fonciar nu putea fi larg expus. Dar dacă s'a găsit că legea pentru introducerea registrelor fonciare, trebuie să vină înainte de codificarea dreptului civil,

această lege trebuia să conțină cel puțin dispozițiunile absolut necesare pentru înțelegerea și aplicarea ei.

Legea românească tratează această materie nu numai în mod prea sumar, dar, după cum voi arăta, și fără a ține seama de noile concepții în această materie.

* * *

Capitolul I își propune a trata despre „părțile constitutive ale cărților funduare și cuprinsul lor“.

Mă opresc chiar la primul articol din acest capitol adică la *art. 35*, care spune: „Cartea funduară va cuprinde în afară de titulatură, trei părți:

I. Descripțiunea imobilului și inscripțiunile privitoare la imobil.

II. Inscripțiunile privitoare la proprietate.

III. Inscripțiunile privitoare la sarcini.“

Mă întreb: ce a înțeles legiuitorul sub cuvântul „titulatura cărții funduare“?

Vine apoi *art. 36* care spune: „Foaia de carte funduară conține unul sau mai multe corpuri de carte funduară,“ earăși fără să ne lămurească ce e „foaia de carte funduară“.

Numai un jurist cunoscător al legii registrelor fonciare din Ardeal și Bucovina va putea ghici, ceea ce voește să spună legiuitorul român, adică, că registrul fonciar pentru o comună constă din fascicule (caete, în germană „Einlagen“), care vor avea în frunte numărul curent și eventuala denumire sub care proprietatea, ce formează obiectul fasciculei, e generalmente, sau cum spune *art. 40* al. 3 „de obște“ cunoscută. Poate că aceasta e titulatura „cărții funduare“? Acelaș jurist va mai ghici poate că fiecare fascicolă constă din 3 foi: 1) foaia de descriere a bunului, 2) foaia proprietății și 3) foaia sarcinelor; că prima (foaia de descriere a bunului) trebuie să arate toate părțile constitutive ale unui corp de registru fonciar, astfel cum e indicat în *art. 23* referitor la registrul cadastral sau eventual eliminându-se unele indicațiuni din acest articol; că pe a doua foaie (a proprietății) se înscriu drepturile de proprietate și restricțiunile referitoare la dreptul de administrație, cărora e supus proprietarul în ce privește persoana sa, iar pe a treia (foaia sarcinelor) se înscriu sarcinele.

Intrucât *art. 36* mai vorbește și de inscripțiunile, ce se fac în registrul fonciar și chiar în proiectele prevăzute de această lege, era necesar ca legiuitorul să facă în privința lor, cel puțin 2 precizări:

Una în ce privește caracterul inscripției și

alta în ce privește caracterul drepturilor și sarcinilor, ce urmează să fie înscrise.

În actuala lege lipsește orice precizare în această privință.

E cunoscut că legiuirile registrelor fonciare din Ardeal și Bucovina disting 3 feluri de înscrieri: incorporări, prenotări și mențiuni. Era cu atât mai necesar să se precizeze deosebirea între aceste feluri, întrucât legea actuală nu vorbește numai de simple înscripțiuni, ci, în art. 42 al. 1 vorbește de „înscripțiuni provizorii” iar în art. 49 și 56 de „mențiuni” și în art. 51 și 57 de „radieri”.

Dar mai ales sarcinile ce urmează să fie înscrise trebuiau precizate. În art. 42 al. 2 se vorbește de servituți rurale și urbane și sarcinile necontestate de părți, iar art. 48 lit. b. mai amintește drepturile de ipotecă, de servitute sau alte drepturi reale. Dar ce e cu dreptul de locațiune, de preemțiune, de răscumpărare?

Trebuia precizat și ce poate fi obiectul unei mențiuni. Incapacitatea unui proprietar care trebuie stabilită conform art. 40 b, va fi menționată și în baza cărei dispozițiuni legale?

Întrebarea e cu atât mai îndreptățită, întrucât art. 3 dispune că drepturile personale, faptele sau raporturile juridice în legătură cu bunurile cuprinse în cartea funduară, vor fi înscrise numai când legea prevede expres aceasta.

Lăsând aceste chestiuni nelămurite trecem la:

Art. 36 al. 3. care ne spune: „mai multe imobile, aparținând aceluiaș proprietar, vor putea constitui un singur corp de carte funduară, când nu sunt grevate cu sarcini diferite și au puncte comune de hotar”

Nu înțelegem de ce această din urmă condițiune a hotarului comun, când în interesul unei simplificări și mai bune înțelegeri a conținutului unei fascicule, numărul corpurilor de registru fonciar ar trebui să fie cât se poate de redus adică că întreaga proprietate să fie, dacă se poate, cuprinsă într'un singur corp.

Aliniatul 6. al art. 36 pare a fi fost trecut din greșală la acest capitol, deoarece din textul acestui alineat rezultă că e vorba de constatări făcute în cursul cercetărilor despre care tratează capitolul II. Deaceia vom discuta acest alineat mai târziu când vom trece la capitolul II.

În *aliniatul 7* al acestui articol se spune că imobilele asupra cărora există proprietatea individuală pe etaje sau apartamente, vor forma atâtea corpuri de carte funduară, câte proprietăți individuale sunt. Dar acest drept

al proprietății individuale pe etaje sau apartamente cuprinde, — conf. art. 57 din legea pentru încurajarea construirii de locuințe din 3 Mai 1927, (M. O. No. 95)³⁾, — ca accesoriu și dreptul de coproprietate forțată asupra tuturor porțiunilor din imobil, aflătoare prin natura lor în folosința comună a tuturor proprietarilor individuali, precum: terenul, fațada, fundațiile, intrările, instalațiunile comune. Legiuitorul trebuie să stabilească cel puțin principial în ce mod și la ce loc să se înscrie acest accesoriu. Aceasta cu atât mai mult întrucât accesoriul dreptului de capacitate forțată se punea prima oară în legea pentru încurajarea construirii de locuințe și a dat prilej judecătorilor de registru fonciar la diferite nedumeriri și întrebări înaintate Ministerului Justiției.

Nu mai puțin trebuia să se arate cum să determină rangul unei înscripțiuni, deoarece și această chestiune, ca și cele amintite mai sus, fiind chestiuni de principiu, nu puteau fi lăsate să fie soluționate de regulamentele de aplicare, la cari se referă art. 77.

* * *

Capitolul II, și III, al părții a III, tratează despre procedura de urmat la introducerea registrelor fonciare.

În titulatura capitolului II, legiuitorul însuși întrebuințează termenul „registru de carte funduară” deci nu simplu de „carte funduară”.

Dealtfel legiuitorul pare a face o distincție între proiectul „registruului de carte funduară” din titulatură și între proiectul de „carte funduară” (la sfârșitul art. 45).

(Va urma)

CORNELIU GHEORGHIAN
Consilier la Înalta Curte de Casație

³⁾ A se vedea în broșura No. 8 din *Biblioteca Legilor Uzuale* la „Curierul Judiciar” Prețul 60 lei.

Către abonații revistelor noastre

Facem un călduros apel către toți abonații revistelor noastre: magistrați și avocați, cari nu și-au plătit abonamentele pe mai mulți ani la *Curierul Judiciar și Jurisprudența Generală*, să bine voiască a nu mai fi așa de indiferenți când li se cere plata sumelor datorate, fie de către voiajorul nostru de provincie D-1 *Mihail Stama*, fie de către D-1 *C. Petculescu* pentru capitală, când se prezintă la domiciliul D-lor, și să plătească — dacă nu suma întreagă — cel puțin un acort, în schimbul chitanței ce vor primi din chitanțierul cu mateă, iar pentru rest să îngrijească a trimite pr'n *mandate postale lunare* sumele datorate până la completa achitare, *direct la Curierul Judiciar*, București Str. Artei 5, de unde vor primi cuvenitele chitanțe pentru sumele trimise.

Sacrificiile ce ne impunem sunt enorme pentru apariția acestor 2 reviste, cari s'a recunoscut că răspund în mod complet necesităților profesionale.

Abonații trebuie să țină cont că revistele noastre nu contează pe alte mijloace decât numai pe plata regulată a abonamentelor.

INSTRĂINAREA CODURILOR

(Vezi *Curierul Judiciar* No. 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23 și 24 din 1933)

III

Din proiectul procedurii penale

Continuăm publicarea extraselor din proiectul de procedură penală elaborat de Consiliul Legislativ, pentru a se vedea măsura în care autorii lui au urmat modelul ales, anume legea ungară a XXXIII-a din 1896 despre procedura penală.

Proiectul de procedură penală¹⁾

Procese-verbale ale desbaterilor

Art. 323. — Desbaterile procesului se rezumă de grefier într-un proces-verbal pe care îl încheie de îndată și care sub pedeapsă de nulitate cuprinde:

1. Ziua, luna, anul și instanța.
  2. Numele și pronumele judecătorului, al ministerului public, al grefierului și celorlalte părți care au asistat, precum și al apărătorilor lor.
  3. Numirea infracțiunii care constituie obiectul acuzării și arătarea dacă desbaterea a fost publică ori nu.
  4. Descrierea exactă a mersului desbaterii procesului și a fiecărei formalități esențiale.
  5. Mențiune despre numele învinuitului, martorilor, interpreților, al experților care au fost ascultați, cu mențiunea de jurământ prestat sau motivul pentru care au fost dispensați, iar dispozițiile și arătările lor se trec într-un proces-verbal separat.
  6. Actele și documentele care s'au citit în ședință precum și motivul citirii.
  7. Cererile și propunerile pe care Ministerul public, inculpatul sau acuzatul, ori partea civilă, le-au făcut în scopul de a se constata prin procesul verbal vre-o circumstanță specială a desbaterilor de natură să servească de bază la o acțiune ulterioară.
  8. Toate celelalte cereri cum și concluziunile Ministerului public, ale părții civile, ale inculpatului sau acuzatului.
  9. Orice măsuri luate în cursul desbaterilor.
- Procesul-verbal se semnează de președinte sau judecător și de grefier, el constituie proba celor petrecute în ședință cu prilejul desbaterii.

Art. 324. — În afaceri importante, instanța poate ordona stenografierea întregii desbateri ori a unei părți.

Instanța poate încuviința această în orice afacere la cererea motivată a unei părți, dacă aceasta depune anticipat cheltuielile.

Art. 326. — Părțile pot lua cunoștință de procesul-verbal și anexele lui, îl pot copia ori lăsa să se copieze cu cheltuiala lor.

Părțile pot deasemenea cere președintelui rectificarea sau completarea procesului-verbal. Această cerere se rezolvă de completul de judecată. Dacă contestația s'a făcut în instanța de apel și ea se referă la o împrejurare esențială, în soluționarea afacerii, instanța poate acorda părții contestație contra probă.

Cazurile în care se poate face recurs

Art. 489. — Deciziunile arătate mai sus, sunt supuse casării în următoarele cazuri de nulitate.

1. Nulități de formă:
  1. Când deciziunea a fost pronunțată de o instanță care nu a fost compusă conform legii, ori de un număr de judecători mai mic decât cel cerut de lege sau de judecători care nu au luat parte la toate ședințele urmate cu prilejul judecării fondului sau au luat parte la judecarea judecători excluși de lege (art. 56).
  2. Când instanța a judecat o infracțiune care prin materie intră în competența altei instanțe, în condițiunile art. 36.
  3. Când nu ar arăta motivele pe care se întemeiază soluțiunea dată sau când motivele arătate sunt în contradicție cu dispozitivul, ori dispozitivul nu se poate înțelege.
  4. Când în procedura sau instrucțiunea urmată în fața instanței care a pronunțat hotărârea sau în încheierile date cu ocaziunea acestei hotărâri s'au călcat vre-o formă prevăzută de lege sub sancțiune de nulitate, ori s'a omis îndeplinirea unei asemenea forme.

Codul de procedură penală maghiară²⁾

Procesul-verbal

Art. 331. — Asupra desbaterii principale, sub pedeapsă de nulitate, se va dresa un proces-verbal, ce trebuie să conțină locul și ziua desbaterii principale, numele președintelui, al judecătorilor, al grefierului, al acuzatorului, eventual al reprezentantului acestuia, al acuzatului și al apărătorului acestuia, numirea infracțiunii care constituie obiectul acuzării și arătarea dacă desbaterea a fost publică sau nu. Apoi trebuie să conțină descrierea exactă a mersului desbaterii principale și a fiecărei formalități esențiale, mai cu seamă să arate care acuzați, martori și experți au fost ascultați, ce fel de confruntări s'au făcut, care documente s'au citit, dacă martorii și experții au jurat, sau din ce cauză s'a înlăturat jurământul, în fine fiecare propunere a părților și hotărârile președintelui, sau ale instanței.

Declarațiunile acuzatului și ale martorilor, părerea experților, trebuie să fie trecute astfel încât procesul-verbal să reprezinte complet și cu exactitate deplină, conținutul esențial al declarațiunii sau al părerii expertului.

Părțile, în interesul apărării drepturilor lor, pot cere, ca unele împrejurări ori declarațiuni să fie trecute în proces-verbal.

Președintele și instanța poate din oficiu ordona trecerea oricărei împrejurări ori declarațiuni în proces-verbal.

Art. 332. — Procesul-verbal îl subscrie președintele, grefierul eventual interpretul.

Procesul-verbal constituie proba celor petrecute la desbaterea principală.

Art. 331 al. 5. — În afaceri importante instanța poate ordona stenografierea întregii desbateri principale ori a unei părți. Aceasta o poate ordona instanța în orice cauză, la cererea fiecărei părți motivată și făcută la timp, dacă partea depune cheltuielile anticipat.

Art. 331 al. ultim. — Părțile pot vedea procesul-verbal al desbaterii principale și anexele lui. Le pot copia ori lăsa să se copieze cu cheltuiala lor, de asemenea pot cere președintelui, rectificarea și întregirea procesului-verbal.

Art. 332 al. 3. — Dacă părțile contestă conținutul procesului-verbal și contestația se referă la o împrejurare esențială pentru hotărârea afacerii, instanța superioară poate acorda părții contestație, contra probă.

Art. 384. — Cazuri de nulitate de formă:

1. Dacă instanța care judecă nu a fost legal constituită.
2. Dacă judecătorul exclus de lege a făcut parte din completul instanței care a judecat.
3. Dacă la darea sentinței a luat parte un judecător care nu a fost de față la întreaga desbatere principală.
4. Dacă instanța de judecată a depășit competența sa materială sau și-a declinat-o într-o cauză ce intra în competența sa.
10. Dacă dispozitivul sentinței nu se poate înțelege, sau dacă motivele sunt în contradicție cu dispozitivul.
5. Dacă instanța a săvârșit o neregularitate sau omisiune pentru care legea prevede pedeapsa nulității.

1) Textul de pe Camera.

2) Traducerea D-ilor R. Popp și V. Maurodineanu, Ed. Curierul Judiciar 1920.

5. Când judecata s'a făcut fără prezența apărătorului în cazurile când apărarea este obligatorie.

6. Când instanța a omis sau refuzat fără drept de a se pronunța asupra unui fapt imputat inculpatului sau acuzatului, ori asupra unor cereri sau concluziuni ale părții civile, ale Ministerului public ori ale acuzatului sau inculpatului, menit a garanta în mod esențial drepturile lor și de natură să schimbe soluțiunea procesului.

7. Când s'au citit în ședință la desbaterea procesului cu toată opunerea recurentului, acte a căror citire este oprită de lege.

8. Când s'a primit o cale de atac introdusă peste termenul prevăzut în lege.

Cauzele de nulitate dela punctele 1, 2, 3 și 5 se iau în considerațiune totdeauna din oficiu, iar cele dela punctele 6, 7 și 8 numai când este evident că viciul a avut influență asupra deciziei în detrimentul acuzatului.

II. Nulități de fond:

1. Când din hotărâre nu rezultă elementele constitutive ale unei infracțiuni, ori s'a pronunțat o condamnățiune pentru fapte pentru care condamnatul nu a fost trimis în judecată.

2. Când prin hotărâre s'au pronunțat pedepse pentru fapte neprevăzute de legea penală, ori pedepse mai mari ori mai mici decât cele prevăzute de lege.

3. Când faptul a fost greșit calificat. Schimbarea calificării nu atrage casarea când pedeapsă pronunțată prin hotărâre este în limitele acelei prevăzută de lege pentru infracțiune în noua calificare, afară de cazul când noua calificare ar deschide părții noi posibilități de apărare, precum și în cazul când chestiunea calificării fiind ridicată în fața instanței de fond nu s'a pronunțat fără a da cuvântul părților.

4. Când hotărârea a pronunțat o pedeapsă contra unei persoane care a fost mai înainte judecată în mod definitiv pentru același motiv sau acesta nu mai putea fi pedepsit din cauza prescripțiunii sau a unei alte cauze de stingere a acțiunii penale.

5. Când în mod greșit infracțorul a fost achitat pentru motivul că faptul săvârșit de el nu este prevăzut de lege sau este acoperit de autoritatea lucrului judecat, de prescripțiune sau de altă cauză de stingere a acțiunii penale.

6. Când s'a comis o eroare grosieră de fapt sau un exces de putere.

7. Când până la judecarea recursului a intervenit o lege mai favorabilă inculpatului.

Cauzele de nulitate dela punctele 1—4 se iau în considerare din oficiu numai dacă inculpatul a fost prejudiciat.

Art. 490 — În contra deciziunilor Curților cu jurați în afară de cazurile prevăzute mai sus se poate face recurs și pentru următoarele motive.

1. Când comisiunea juraților nu a fost regulat constituită.

2. Când la darea verdictului a votat vreun jurat care nu a fost de față în tot timpul desbaterei procesului.

3. Când la darea verdictului a luat parte un jurat care, în conformitate cu dispozițiunile art. 397 ar fi trebuit exclus dela judecata cauzei.

4. Când cu ocaziunea punerii întrebărilor au fost călcate dispozițiunile imperative ale art. 412 și următorii

5. Când verdictul juraților în esența sa este obscur incomplet sau se contrazice.

Cauzele din punctul 4 pot servi ca motiv de recurs numai dacă este evident că acel viciu de formă a avut înrăurire asupra deciziei.

6. Dacă desbaterea principală s'a ținut fără prezența unei persoane, care conform legii nu se poate înlătura, sau fără prezența apărătorului în cauze în care apărarea este obligatorie.

9. Dacă instanța nu s'a pronunțat asupra propunerii făcută la desbaterea principală de către cel ce a declarat mijlocul de atac, sau contra propunerii ori opunerii sale a dat o hotărâre interlocutorie, care a violat în ce privește apărarea sau acuzarea o dispozițiune esențială sau un principiu de lege, ori o asemenea dispozițiune a fost aplicată în mod greșit.

8. Dacă cu toată opunerea celui care a ridicat mijlocul de atac, s'a citit la desbaterea principală procesul verbal dressat asupra vreunei dispozițiuni declarată nulă, sau asupra unui act de instrucție anulat, ori s'a citit vre-o scrisoare a cărei citire era oprită de lege.

al. 15. Dintre cauzele de nulitate înșirate în articolul prezent, cele arătate în punctele 1, 3, 4, 6 și 10 se vor lua în considerare din oficiu în totdeauna, iar cel arătat în punctele 11 numai atunci când instanța a constatat culpabilitatea și pedepsirea acuzatului fără o acuzare legală.

Art. 385. — Cauze de nulitate de fond:

1. Dacă instanța nu a aplicat textul de lege respectiv, sau l-a aplicat greșit referitor la chestiunea:

a) Dacă faptul care face obiectul acuzării constituie ori nu o infracțiune?

b) Conform cărui text de lege trebuie calificată infracțiunea?

c) Dacă concură o cauză de excluderea responsabilității sau stingerea punibilității și anume care din aceste două cauze subsistă.

2. Dacă instanța la măsurarea pedepsei nu a observat gradările pedepselor stabilite de lege sau limitele trase de lege pentru ușurarea, schimbarea și agravarea permisă, a acestor gradări.

Cauzele de nulitate stabilite în art. prezent se vor lua în considerare din oficiu numai dacă acuzatul a fost prejudiciat.

Art. 427. — *inlocuit cu Art. 29 Nov Pr. p.* În cazul art. 426, p. 1, recursul se poate face pentru cauzele de nulitate stabilite în art. 384 și 385 precum și pentru următoarele cauze de nulitate:

1. Dacă comisiunea juraților nu a fost constituită regulat;

2. Dacă la darea verdictului juraților a votat vre-un jurat care nu a fost de față la întreaga durată a desbaterei principale;

3. Dacă la darea verdictului a luat parte un jurat care în conformitate cu dispozițiunile art. 343 pr. p. ar fi trebuit exclus dela judecata cauzei;

4. Dacă cu ocazia punerii întrebărilor au fost călcate dispozițiunile imperative ale art. 3—11 ale legii prezente ori ale art. 34 al. 1 din XXXVI din 1908;

5. Dacă președintele în explicarea sa finală sau deslușirile date (art. 13 și 15 nov. pr. p.) a făcut interpretări greșite ori a călcat dispozițiunile art. 13 și 15 Nov. pr. p.

al. 7... pe cauzele de nulitate prevăzute în punctele 4 și 5, în general, nu se pot întemeia părțile, dacă este evident că acel viciu de formă nu a avut înrăurire asupra sentinței.

INCHEERE

Seria de articole comparative ale celor trei proiecte de legi — codul civil și procedurile civile și penală — pe cari câteva persoane le-au întocmit sub egida Consiliului legislativ, — este terminată. Nu pentru că am epuizat exemplele, ci pentru că ni se pare zădarnic și obositor a mai demonstra evidența.

Autorii s'au lăsat influențați — nefericit influențați — de pretinsa superioritate a legilor germano-maghiare. Această superioritate este, după părerea noastră, falacioasă și inexistentă.

Dar dacă e vorba de a înnoi pedeantregul legislația, pentru ce s'a adoptat tocmai învechitele modele maghiare? Sunt ele oare cele mai de seamă din Univers? Cine ar îndrăzni să o afirme, afară, poate de autorii proiectelor? În legislația mondială au apărut după războiu o bogată colecție de coduri noi și proiecte, toate puse la curent cu datele științei juridice postbelice. Noi refuzăm a face modesta revizuire cerută de Constituție și avem ambiția orgolioasă de a întocmi coduri noi, mărturisind însă tot odată incapacitatea noastră creatoare, căci pentru fiecare din cele trei proiecte, simțim nevoia neapărată a unui model. Și atunci îl căutăm numaidecât în legislația dinainte de războiu a Budapestei!

D-l Prim-Președinte al Consiliului Legislativ a făcut anul acesta o declarație care putea servi de motto articolelor noastre. Într'un discurs solemn, d-sa a spus că „în materie de legiferare nu inventăm aproape nimic. Toate șările își împrumută reciproc legiurile, din care se culege fără nici un scrupul de conștiință, tot ce pare mai nimerit. Și e foarte natural să fie așa.“¹⁾

Dacă proiectata înstrăinare a codurilor va reuși, noi vom săvârși greșala neiertată de a înlocui legislația noastră neo-latină cu mediocritatea elaboratelor maghiare. Acest atentat contra ființei dreptului românesc s'ar face desigur „fără nici un scrupul de conștiință.“ Dar nu va fi „natural să fie așa“, decât dacă juriștii români vor fi lipsiți de o elementară demnitate națională și de perspicacitatea spiritului adevărat științific.

Ei au datoria să lupte pentru grabnica înlăturare din discuție a celor trei proiecte, în întregimea lor și pentru totdeauna: compilația necoordonată care este proiectul de cod civil alcătuit pe bază germano-maghiară, ediția prescurtată a procedurii civile ungare și compendiul de doctrină maghiară despre procedura penală, — toate prelucrate „fără nici un scrupul de conștiință“ față de originalitatea dreptului românesc și toate străine moravurilor noastre juridice, ca și spiritului nostru latin.

JUDEX

Calificarea Magistraților

Într'un articol precedent intitulat „Prestigiul magistraturii“ am căutat să arăt situația magistraților față de societate, iar în articolul prezent voi încerca să mă ocup de situația magistratului în corp, adică de pozițiunea și calificarea, ce o are în acest corp, și care sunt criteriile, după cari se crează această pozițiune.

Chestiunea această este cu atât mai acută, cu cât este vorba să se modifice legea de organizare judecătorească.

Este știut, că situația magistratului în corp, adică descrierea sa față de superiorii săi, se bazează pe rapoartele de calificare ocazionale înaintate de domnii inspectori judecătorești, precum și pe rapoartele anuale înaintate de șefii ierarhici prevăzuți de art. 121 din legea de organizare judecătorească.

Tot așa este cunoscut, că aceste rapoarte se fac în secret, astfel că magistratul vizat nu ia aproape nici odată cunoștință de ele.

Cred însă, că sistemul acesta este nepotrivit și nu duce la scopul urmărit, adică de a avea o privire clară și justă asupra calificărilor fiecărui magistrat în parte.

Prin faptul, că șefii ierarhici califică pe magistrații și că aceste calificări sunt făcute în secret, se ajunge în mod logic și natural tocmai la efectul contrar celui dorit.

Am spus, că în mod logic și natural se ajunge la efectul contrar și iată de ce:

Fiecare om are o concepție, care variază de la individ la individ, și deci și fiecare șef ierarhic are concepțiile sale; ca atare va fi condus de criteriile personale la calificarea magistraților, cari cad sub supravegherea sa.

Astfel un șef bun la inimă și conciliant, va califica cu totul altfel pe magistrații săi, ca un șef sever și poate chiar pornit.

Din cauza aceasta se întâmplă, ca un magi-

strat, poate mai slab, va fi foarte bine calificat pecând altul, chiar foarte bun, va fi calificat mai slab sau chiar rău.

De altfel trebuie să se fie seamă, că șefii ierarhici cari sunt și ei oameni, s'ar putea lăsa conduși la calificare nu numai de criterii obiective, ci și de criterii subiective și chiar dacă s'ar presupune, că șefii ierarhici sunt călăuziți numai de criterii obiective, încă nu se poate ajunge la o calificare justă și uniformă doare ce fiecare șef, precum am arătat mai sus, are concepția lui deosebită.

Taina care se păstrează însă împrejurul calificărilor, menită să servească de bază înaintărilor, constituie un rău cu totul agravant pentru situația magistraților.

Pentru a fi remediat, legiuitorul, cu prilejul modificării legii de organizare judecătorească ar trebui să prevadă în mod expres, că rapoartele calificative trebuie să fie aduse la cunoștința magistraților, iar acestora să li se deschidă o cale de atac, pentru ca cei ce s'ar socoti nedreptățiți să aibă posibilitatea, să reacționeze și să poată lucra la punct.

Cred că numai astfel s'ar putea ajunge la o calificare dreaptă și în consecință la o selecționare justă, de oarece este absolută nevoie pentru formarea unei magistraturi, cu adevărat selecte și la înălțimea marelui ei rol, ca elementele merituoase să nu fie întrecute, de altele mai slabe.

EUGEN GRECU

Jude-Președinte, Tribunalul Rădăuți

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I a

Audiența dela 11 Martie 1932.

Președenția d-lui AL. IUCA, Președinte
Filoștea D. Misculescu cu Al. Ștefănescu și alți.
Decizia No. 361

Donațiuni deghizate. Cerere de nulitate. Dacă o poate invoca și soțul donator? Art. 940 cod. civ.

Legiuitorul în art. 940 cod. civ., pentru a împiedica eludarea dispozițiilor de ordine publică care prescriu acele condițiuni și limite, nu s'a mulțumit să sancționeze donațiunile deghizate și prin interpuși cu

¹⁾ Curierul Judiciar, No. 13 din 1933 p. 196.

reducerea lor, așa cum a sancționat prin alin. 1 simplele donațiuni indirecte, ci a prevăzut sancțiunea mai gravă a nulității lor totale. Aceste dispozițiuni având un caracter de ordine publică le poate invoca orice parte interesată, deci și soțul donator, cum este în speță.

Curtea, deliberând,

Asupra recursului făcut de către Filofteia D. M. sculescu în contra deciziunii civile no. 33 din 1931 a Curții de apel București s. III-a.

Având în vedere deciziunea atacată din care rezultă: că intimatul în recurs, Alexandru Ștefănescu, pe când era căsătorit cu intimata Lența Mihăescu, a vândut la 28 Octombrie 1915, proprietatea consistând din un imobil ce avea în comuna Dițești (Jud. Prahova) lui Dumitru St. Mihăescu, nepotul Lenței Mihăescu, cu prețul de 800 lei, prin actul autentificat de Tribunalul Prahova sub no. 4025 din 1915; că la 17 Decembrie 1915, Lența Mihăescu, pe atunci căsătorită cu Al. Ștefănescu, a cumpărat aceeași proprietate, dela Dumitru C. Mihăescu cu act autentic și pe prețul de 3000 lei; că la 1 Octombrie 1918 prin o declarație transcrisă la Tribunalul Prahova s. I-a sub no. 4436 din 18 August 1919, Lența Mihăescu a recunoscut că construcțiunile aflate în imobilul ce a cumpărat dela St. Mihăescu — case și o brutărie — au fost făcute de soțul ei Al. Ștefănescu; că cumpărarea a făcut-o cu bani primiți dela același și că Dumitru St. Mihăescu a servit ca cumpărător, numai de formă, spre a putea să-i transmită soțul imobilul său în mod valabil; că la 16 Iunie 1919 Al. Ștefănescu intentă acțiune de divorț, care este admisă prin sentința no. 58 din 11 Mai 1920 a Tribunalului Prahova, pronunțându-se divorțul în favoarea ambilor soți și recunoscându-se copiilor rezultați din căsătorie, dreptul la 1/3 în nudă proprietate din imobilul din comuna Dițești, cu casele și brutăria, considerate ca proprietate personală a soției; că la 12 Octombrie 1920, Al. Ștefănescu, a chemat în judecată pe Lența Mihăescu și pe Dumitru St. Mihăescu, cerând anularea celor două acte de vânzare, pe motivul că au fost încheiate spre a ascunde o donație pe care el a făcut-o fostei sale soții; că întrucât la 25 Martie 1921, Lența Mihăescu vânduse imobilul lui Costea Dinu, iar la 23 Martie, 1923, acesta îl vânduse recurentei de azi, Filofteia Misculescu, au fost introduse în cauză și acești doi cumpărători succesivi, din care cea din urmă a chemat în garanție pe vânzător; că prima instanță — Tribunalul Prahova s. III-a a respins acțiunea și cererea de chemare în garanție; că Alexandru Ștefănescu a făcut apel pe care Curtea din București s. III-a prin decizia atacată cu recurs, l'a admis reformând sentința Tribunalului, admitând acțiunea intentată de Al. Ștefănescu și dijungând cererea de chemare în garanție făcută de Filofteia Misculescu; că pentru a decide astfel, Curtea de fond constată în fapt că cele două acte de vânzare a căror anulare s'a cerut, nu au fost reale, ci au fost încheiate spre a simula donațiunea pe care reclamantul Al. Ștefănescu a făcut-o soției sale prin persoană interpusă, nepotul acesteia; că această constatare o deduce din faptul că primul cumpărător este nepotul fostei soții a lui Al. Ștefănescu, care este a două cumpărătoare din faptul că Al. Ștefănescu a continuat să slăbănească imobilul și după ce i-l vînduse, construind și o brutărie pe el; că numiții cumpărători au recunoscut la interogator, mai înainte ca imobi-

lul să fi fost înstreinat către Costea Dinu, că nu a fost o vânzare reală; că aceeași mărturisire a făcut-o Lența Mihăescu la 1 Octombrie 1918 și prin declarația transcrisă la 18 August 1919, tot mai înainte de a se fi vândut imobilul lui Costea Dinu; că examinând apoi în drept susținerile făcute de Al. Ștefănescu și Filofteia Misculescu, Curtea de fond arată că art. 940 c. civ., prevede două situații: donațiunile indirecte și cele deghizate; că cele din a doua categorie au fost sancționate cu nulitatea; că donațiunile reductibile de cari se ocupă alin. 1 de sub art. 940 c. civ. au fost socotite ca atare dacă dăruitorul a dăruit mai mult celui alt soț de cât permite art. 939; că, deci, sunt reductibile numai donațiunile vizate de art. 939 c. civ. și această dispoziție nu se referă la donațiunile prescrise de art. 936 și 937 c. civ.; că, însă, în cazul donațiunilor prevăzute de art. 940 alin. II c. civ., adică în cazul donațiunilor deghizate și făcute prin persoane interpuse, ele sunt sancționate prin nulitatea care se aplică indiferent dacă au atins sau nu rezerva; că legiuitorul a sancționat cu nulitatea aceste acte pentru că ele au fost simulate și întocmite prin fraudă; că anularea înstrăinării făcute în contra dispozițiunilor art. 940 alin. 2 c. civ., o poate cere orice interesat și deci și soțul dăruitor pentru că atari înstrăinări cuprind donațiuni prin cari nu s'a respectat forma admisă pentru încheierea donațiunilor între soți și este știut — zice Curtea de fond — că simulația constituită o fraudă care interesează ordinea publică,

Văzând motivul I de casare astfel formulat:

„Violarea art. 940 comb. cu 939 cod. civ.

„În speță aceste texte nu puteau fi aplicate deoarece ele vizează donațiunile făcute de soțul trecut într-o a doua căsătorie în fraudă copiilor dintr-o căsătorie precedentă. Rațiunea dispozițiunilor acestor texte este de a apăra rezerva specială creiată pentru copiii din primă căsătorie, iar sancțiunea nulității nu poate fi invocată decât de către aceștia.

„Reclamanta Ștefănescu nu era în această situație, deci numai prin violarea textelor mai sus invocate și prin greșita lor aplicare, majoritatea Curții admite apelul și pronunță nulitatea“.

Având în vedere că prin motivul I de casare se critică soluțiunea Curții de apel susținându-se, că a violat art. 940 combinat cu art. 939 cod. civ., deoarece aceste texte nu puteau fi aplicate, pentru că ele vizează donațiunile făcute de soțul trecut în a doua căsătorie, în fraudă copiilor din o căsătorie precedentă, cari numai ei pot cere anularea donațiunii și această ipoteză nu există în speță.

Având în vedere că art. 939 c. civ., prevede condițiunile și limitele până la cari se pot face donațiuni între soți, atunci când soțul donator are copii din o altă căsătorie.

Că art. 940 c. civ. ocupându-se de donațiunile între soți, indiferent de împrejurarea dacă soțul donator are sau nu copii din o altă căsătorie, prevede prin alin. 1, că soții nu pot să-și dăruiască indirect mai mult decât s'a arătat prin art. 939, iar prin alin. 2 prevede că orice donațiune deghizată, sau făcută unei persoane interpuse, este nulă.

Că, prin aliniatul I de sub art. 940, legiuitorul s'a referit la art. 939 numai pentru a menține limita peste care donațiunea indirectă — sub sancțiunea reducerii — nu poate trece, fără a restringe sau condiționa aplicarea acestei dispoziții numai la ipoteza soțului donator, care are copii din o altă căsătorie; iar prin

aliniatul II de sub acelaș articol, se referă la donațiunile dintre soți, în ipoteza osebită, în care ele ar fi fost făcute în mod deghizat sau prin persoane inter-puse.

Că, ceia ce a preocupat pe legiuitor în edictarea acestei din urmă dispoziții, a fost împiedicarea recurenței la persoane inter-puse și la forma deghizată a donațiunilor, pentru că aceste mijloace dau posibilitatea de a se eluda cu totul condițiunile și limitele sub care se permite donațiunile între soți.

Că legiuitorul pentru a împiedica, dar, eludarea dispozițiunilor de ordine publică, cari prescriu acele condițiuni și limite, nu s'a mulțumit să sancționeze donațiunile deghizate și prin interpuși cu reducerea lor — așa cum a sancționat prin alin. 1 simplele donațiuni indirecte — ci a prevăzut sancțiunea mai gravă a nulității totale a lor.

Că aceste dispoziții având un caracter de ordine publică, le poate invoca orice parte interesată, deci, și soțul donator.

Că astfel fiind, urmează în speță, că faptul că soțul donator Al. Ștefănescu, nu avea copii din o altă căsătorie, nu a putut să constituie un impediment pentru invocarea nulității prevăzute de alin. 2 de sub art. 940 c. civ., așa că motivul I de casare este neîntemeiat.

Văzând motivul II de casare astfel formulat:

„II. Omisiune esențială, exces de putere.

„Curtea însăși semnalează existența unei sentințe no. 58 din 11 Mai 1920, pronunțată în divorțul dintre Alexandru Ștefănescu și fosta sa soție, autoarea mea, sentința pe care am invocat-o ca constituind lucrul judecat în privința proprietății imobilului litigios, deoarece trebuind a se fixa treimea copiilor prevăzută de art. 285 cod. civil, s'a desbătut între soți și s'a fixat chestiunea proprietății imobilului cu autoritate de lucru judecat, statuându-se că imobilul este proprietatea soției, autoarea mea. Aceasta s'a întâmplat posterior transcrierii declarației din 18 August 1919, astfel că în fața lucrului judecat nu se mai putea invoca nici o dovadă în sprijinul pretenției că imobilul ar fi proprietatea reclamantului Ștefănescu. Curtea omite a se pronunța și omisiunea este esențială”.

Având în vedere că prin motivul II de casare se impută Curții de fond că a săvârșit omisiune esențială și exces de putere, deoarece deși semnalează prin decizia sa existența sentinței no. 58 din 1920 dată în procesul de divorț, după transcrierea declarației făcute de Lența Mihăescu — sentință invocată de recurentă ca având autoritate de lucru judecat privitor la dreptul de proprietate al autoarei sale, — totuși instanța de apel nu se pronunță asupra acestui mijloc esențial de apărare.

Având în vedere că este inexact în fapt, că recurenta ar fi invocat înaintea instanței de fond autoritatea de lucru judecat ce ar fi rezultat din sentința aminată, cu privire la dreptul de proprietate al autoarei sale asupra imobilului în litigiu.

Că acea sentință a fost invocată ca un simplu element de probă adus în dovedirea pretenției renunțării a intimatului Al. Ștefănescu la dreptul de a ataca donațiunea și a pretinsului drept de proprietate ce l'ar fi dobândit recurenta, fără a i se atribui sub nici un raport autoritatea lucrului judecat.

Că astfel fiind și întrucât recurenta nu se plânge de neexaminarea sentinței no. 58 din 1920, considerată ca element de probă, ci pentru că ar fi invo-

cat-o înaintea Curții de fond ca formând autoritate de lucru judecat, cu privire la dreptul de proprietate al autoarei recurentei, urmează că motivul II de casare este inexact în fapt, așa că recursul este neîntemeiat și căută a fi respins ca atare, fixându-se cheltuelile de judecată la suma de 3000 lei prin apreciere.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul, etc.

NOTA. — Deciziunea de față a Curții de Casație s' I-a prezintă un interes deosebit prin importanța problemelor de drept pe cari le rezolvă, probleme cari au format obiectul unor pasionate controverse în doctrina franceză.

Dacă principiul pe care-l pune — nulitatea totală, iar nu reductibilitatea donațiunilor deghizate sau prin persoane inter-puse — este admis de mult de jurisprudența franceză și română, deși viu combătut de quasi-unanimitatea doctrinei, consecințele pe cari le trage din acest principiu sunt departe de-a rălia generalitatea soluțiilor jurisprudențiale și încă mai puțin a opiniilor doctrinale. În plus, aflându-ne în prezența unor chestiuni extrem de subtile, se impune să examinăm problema în complexul ei.

Trei sunt chestiunile ce se pun în legătură cu speța rezolvată de decizia ce adnotăm și anume:

I. Cum sunt sancționate donațiunile deghizate sau prin persoane inter-puse între soți, pe baza art. 940 c. civ. român (1099 c. civ. francez)?

II. Această sancțiune privește orice donațiuni deghizate sau prin persoane inter-puse, ori numai cele cari depășesc cotitatea disponibilă?

III. Cine poate cere nulitatea donațiunilor mai sus menționate?

Să reluăm cele trei chestiuni.

I. La prima chestiune, aceea a sancțiunei donațiunilor deghizate sau prin persoane inter-puse între soți, răspunde art. 940 c. civ. român, copie fidelă a art. 1099 francez. Textul acesta nefind destul de clar în litera lui, urmează a fi examinat la lumina spiritului în care a fost conceput.

Să vedem ce spune art. 940. „Soții nu pot să-și dăruiască indirect mai mult decât s'a arătat mai sus, Orice donațiune deghizată sau făcută unei persoane inter-puse este nulă”.

Asupra sensului acestui articol s'au emis mai multe teorii:

A) O primă teorie consideră că art. 940 nu este altceva decât sancțiunea art. 939 c. civ., care prevede o cotitate disponibilă specială între soți atunci când există copii din prima căsătorie. Pentru autorii cari susțin această teorie, art. 940 formează, un tot, referindu-se la orice donațiune, *indirectă*, adică o donațiune care rezultă dintr'un act, ce nu are forma sau natura unei donațiuni, înglobând în această noțiune atât donațiunile pe cari tehnica juridică actuală le numește *indirecte*, cât și cele numite *deghizate* sau prin persoană interpusă. Aliniatul 1 al articolului ar pune principiul că ceea ce nu se poate face în mod direct, nu se poate face nici *indirect*, iar aliniatul 2 n'ar face decât să sancționeze dispozițiunea primului aliniat, adică să declare reductibilă sau *anulabilă* până la concurența rezervei, donațiunea.

Pentru a susține această teză, autorii invoacă atât lucrările preparatorii ale codului civil, din cari rezultă că autorii acestuia au luat cuvântul *indirect* în sens larg, cuprinzând orice act care nu ar avea forma sau fizionomia juridică a unei donațiuni (v. *Planiol*, t. III,

p. 865; Colin et Capitant, III, p. 748), cât și vechii autori în special Pothier, cari au înțeles prin nulitate, reducerea la cotitatea disponibilă (v. *Colin et Capitant*, loc. cit.).

Deci ne-am afla în fața unei simple reduceri a donației indirecte (largo sensu) care ar depăși cotitatea disponibilă specială prevăzută de art. 939.

II. O a doua teorie face o scindare a art. 940. Primul aliniat s'ar referi la donațiunile indirecte (stricto sensu) adică la donațiunile cari rezultă dintr'un act care nu ar avea formă sau caracterul unei donațiuni, dar care nu ar fi făcut cu intenția de a fraudă, cum ar fi o renunțare la o succesiune sau o remitere a unei datorii. Aceste donații, în cazul când ar depăși cotitatea disponibilă, ar fi sancționate cu reducerea.

Dimpotrivă, al. 2 ar privi donațiile făcute cu fraudă, fie deghizate, sub forma unui act oneros, fie prin persoane interpușe. În acest caz sancțiunea ar fi nulitatea întregii donațiuni, ca o pedeapsă a fraudei (v. *Baudry Lacantinerie*, t. XI, p. 916 și jurisprudența franceză; *Matei Cantacuzino*, p. 398).

3) În sfârșit, o ultimă teorie consideră că aliniatul 2 al art. 940 nu ar fi numai sancțiunea art. 939, ci și a art. 937, care prevede că donațiunile între soți, din timpul căsătoriei, ar fi revocabile *ad nutum*. Or, revocabilitatea donațiunilor acestora este de ordine publică, scopul ei fiind împiedicarea unor acte prin cari unul din soți grație influenței ce ar avea-o asupra celuilalt, ar obține o liberalitate prin care soțul celălalt și familia lui să fie lipsiți în mod *definitiv* de un bun. Știm că în dreptul roman aceste donațiuni erau chiar interzise pentru ca soții să nu se spolieze unul pe altul „ne mutuato amore invicem spoliarentur”. (Dig. XXIV, 1, 1; v. și Planiol, op. cit. p. 849). Prin artificul unei donațiuni deghizate sub aparența unui act cu titlu oneros, facultatea de revocare a donațiunii ar deveni iluzorie, ceace ar fi determinat pe legiuitor să declare donațiile deghizate ca nule pentru tot, indiferent dacă s'ar fi depășit sau nu cotitatea disponibilă (v. Cas. civ. fr. 11 Nov. 1834, D. P. 35, 1, 18; Montpellier, 28 Februarie 1876, D. P. 79, 2, 249, etc.).

În prezența acestor trei sisteme, să ne întrebăm care corespunde cel mai bine spiritului art. 940 c. civ. În ceea ce privește primul sistem, după care art. 940 ar fi înțeles numai să dispună reducerea donațiunilor între soți cari ar depăși cotitatea disponibilă nu vedem care ar fi fost utilitatea acestui text, dat fiind că reducerea donațiunilor cari ating rezerva, rezultă din principiile generale și nu mai era nevoie să se repete printr'un text special pentru cazul donațiunilor între soți. Dacă legiuitorul a edictat totuși acest text, aceasta a făcut-o spre a stabili o derogare dela dreptul comun, în sensul unei agravări a sancțiunii pentru cazul unor donațiuni între soți care ar depăși cotitatea disponibilă, derogare consistând în nulitatea întregii donațiuni, în loc de simpla reducere. Motivul acestei derogări agravante este tocmai acel abuz de influență ce unul din soți îl poate exercita asupra celuilalt, și care face mult mai frecvente atingerile la rezervă în folosul unui soț (v. Planiol, Ripert et Trasbot, *Donations et testaments*, t. V, p. 155). Și noi credem, contra celui de al doilea sistem, că legiuitorul a înțeles să aplice nulitatea oricărei donațiuni indirecte *largo sensu*, nu numai donațiunilor deghizate sau prin persoane interpușe, deoarece, o repetăm, nu vedem de ce ar fi edictat în al. 1 al art. 940, o dispoziție care rezultă din principiile generale. Ast-

fel încât, după noi, al. 1 formează un tot cu al. 2, cel dintâiu stabilind prohibițiunea și cel de al doilea sancțiunea.

Dacă însă respingem primul sistem, acela al simplei reduceri, iar pe al doilea nu-l admitem în măsura în care disjunge cele două aliniate ale art. 940, nu credem nici cu al treilea sistem, că art. 940 ar constitui o sancțiune pentru art. 937 c. civ., care proclamă revocabilitatea *ad nutum* a donațiunilor între soți, intervenite în timpul căsătoriei. Într'adevăr, art. 940 nuse referă numai la donațiunile intervenite *constante matrimonio*, ci la orice donațiuni între soți, intervenite sau în contractul de căsătorie, sau în timpul căsătoriei, după cum rezultă din titlul cap. IX sub care se află art. 940. Or, revocabilitatea *ad nutum* nu există decât pentru donațiunile din timpul căsătoriei, ceea ce face că sancțiunea art. 940 nu se poate referi la un caz special, textul nedistingând, cum o face în art. 937, (v. în acest sens Baudry L. op. cit. p. 923).

În al doilea rând, nu vedem de ce ar mai fi necesară nulitatea expresă a art. 940, când soțul are calea revocării *ad nutum*, prin simpla dovadă a simulației actului oneros care ar ascunde donațiunea, (v. Planiol et Ripert, op. cit. p. 817).

În rezumat, noi credem că art. 970 este pur și simplu sancțiunea agravată prin nulitatea întregii donațiuni a art. 939 c. civ., care stabilește o cotitate disponibilă specială între soți și în general a oricărei donațiuni între soți, care ar depăși cotitatea disponibilă generală.

II. A doua chestiune care se pune în legătură cu speța examinată, este aceea de a se ști dacă art. 940, privește numai donațiunile cari depășesc cotitatea disponibilă sau chiar cele cari nu o depășesc.

Soluțiunea acestei chestiuni depinde de soluțiunea primei, astfel încât pentru noi terenul este netezit. Bine înțeles că dacă admitem cu primul sistem că art. 940 nu conține decât o reductibilitate a donației, problema nu se mai pune, căci se pleacă dela premisa că donațiunea a depășit cotitatea disponibilă, deoarece trebuie să fie redusă (v. Colin et Capitant, loc. cit.).

Deasemenea dacă admitem al treilea sistem, care consideră că art. 940 sancționează art. 937, iarăși soluția va fi evidentă: nefiind vorba de sancțiunea art. 939 privitor la cotitatea disponibilă, ci de a art. 937 privitor la revocabilitatea donațiunilor între soți, nu se va cere ca donațiunea să depășească cotitatea disponibilă, spre a fi anulată, (v. Cas. 11 Nov. 1834, D. P. 31, 1, 18 și deciziile citate mai sus).

Care va fi însă soluția dacă vom admite al doilea sistem, al scindării celor două aliniate ale art. 940? Pentru donațiunile indirecte *stricto sensu*, nu încape discuțiune că se vor reduce numai în cazurile când depășesc cotitatea disponibilă. Și credem că în mod logic, și donațiunile deghizate sau prin persoane interpușe nu vor fi nule decât când ating rezerva prevăzută de art. 939, autorii considerând că al. 2 sancționează tot depășirea cotității disponibile, deși în mod mai sever (v. mai sus și Baudry L. op. cit. p. 917). În acest sens se pronunță jurisprudența franceză și unii autori: (v. Civ. 7 Febr. 1849, D. P. 1, 71; Civ. 25 Iulie 1881, D. P. 82, 1, 77; Aubry et Rau, t. XI, p. 134 etc.).

Totuși, unii autori și câteva decizii consideră că donațiunea trebuie anulată chiar când nu întrece cotitatea disponibilă (v. Baudry L. op. cit. p. 919; Limoges, 5 Aug. 1879, D. 83, 1, 407).

Dacă înțelegem această soluție atunci când art. 940 este luat ca o sancțiune a art. 937, cum am arătat mai

sus, o considerăm cu totul nelogică când se pleacă de la premisa că art. 940 sancționează art. 939, care stabilește o cotitate disponibilă specială. Astfel Baudry L. admite că art. 1099 c. civ. fr. (940 rom.), sancționează numai art. 1098 (939 rom.) și 1094 fr. (inexistent în c. civ. rom.) și refuză a vedea în el sancțiunea art. 1093 c. civ. fr. (937 rom.), (op. cit. p. 923 și 917). Și totuși consideră că nu este nevoie ca donațiunea anulabilă să fi depășit cotitatea disponibilă! (p. 919). Iar Alexandresco (1, IV, 1, p. 769), afirmă că donațiunea va fi nulă în întregime, fie că ar fi depășit sau nu cotitatea disponibilă, după ce a admis (p. 766) că este vorba de sancțiunea art. 939. Este adevărat că mai departe vede în art. 940, al. 2 o garanție a revocabilității donațiunilor între soți din timpul căsătoriei, aceea însă după ce afirmă că nulitatea lovește și donațiunile făcute *prin contractul de căsătorie*, care știm că nu sunt revocabile.

În concluzie, credem că art. 940, fiind o sancțiune a art. 939 și 841 și urm., nu se va aplica decât când se va depăși cotitatea disponibilă prevăzută de acest text.

III. În sfârșit, a treia și ultima chestiune ce se pune, este de a se ști cine poate cere nulitatea donației.

Aci iarăși soluția va rezulta din cea dată în prima chestiune. Dacă admitem cu primul sistem că art. 940 prevede o simplă reducere, natural că aceasta nu o vor putea cere decât moștenitorii rezervatari a căror rezervă a fost atinsă (v. Colin et Capitant, loc. cit.).

Dacă admitem cealaltă teorie extremă, a art. 940, sancțiune și a art. 937, atunci acțiunea în anulare ar aparține, după unii, oricărei părți interesate, moștenitori nerezervatari chiar, și soțului donator, fiind vorba de o nulitate de ordine publică (v. Alexandresco, op. cit. p. 771. Demolombe, XXIII p. 675. Planiol, op. cit. p. 866; Rennes, 9 Febr. 1904, D. 1905, 2.273).

După alții, și noi credem cu mai multă dreptate, acțiunea, dacă sancționează dreptul de revocare *ad nutum*, trebuie să fie rezervată numai soțului donator, care singur poate revoca donațiunea. (Planiol, Ripert et Trasbot, op. cit. p. 817).

În sfârșit, dacă admitem teoria a doua, art. 940 al. 2, sancționând cu nulitatea depășirea cotității disponibile, este natural ca acțiunea să aparțină numai acelor pe cari-i ocrotește legea, deci rezervatarilor. (v. Aubry et Rau, op. cit. XI p. 163; Cas. fr. 22 Iulie 1884 D. 1885, 1, 164; Baudry L., op. cit. p. 923; Colin et Capitant, op. cit. p. 749). Aceasta este soluția Curții de Casație franceze.

Totuși, unii autori, considerând că donațiunea este nulă, dau acțiunea oricărei părți interesate, nulitatea fiind de ordine publică. Am arătat mai sus că noi nu credem că acțiunea în nulitate, bazată pe ideea de protecțiune a rezervatarilor, să poată aparține altcuiva decât celor protejați. Același lucru se petrece cu nulitatea actelor făcute de tutor fără paza formelor legale, nulitate relativă, deși sancționând un viciu de formă, pentru că este o nulitate de protecțiune.

Să vedem acum ce soluții se desprind din decizia pe care o adnotăm.

Ca și jurisprudența franceză, jurisprudența noastră a scindat art. 940 c. civ., sancționând donațiunile indirecte numai cu reducerea (al. 1) și pe cele deghizate sau prin persoane interpușe cu nulitatea totală (al. 2) (v. C. apel Iași, 93, Iunie 22, 1883, Dreptul, n. 68 din 1883; Cas. I, 458 din 1904, B. p. 1562; Cas. I, 1912 din 1919, Jur. Rom. 31-32, din 1919 p. 815).

Același lucru îl face și decizia de față. Ca și juris-

prudența franceză, cea română, în speța noastră consideră că al. 1 se referă la orice atingere a rezervei, chiar când nu sunt copii din prima căsătorie, ci alți rezervatari (1) (v. Baudry L. op. cit. p. 622; Planiol, op. cit. p. 864).

Contrar însă celor admise de jurisprudența franceză, deciziunea de față dă o întindere mult mai mare al. 2 a art. 940, permițând invocarea lui chiar în cazul când nu s'a depășit cotitatea disponibilă și chiar de către soțul donator. Prin aceasta, jurisprudența noastră desprinde art. 940 de art. 939 și de dispozițiile privitoare la cotitatea disponibilă și admite în mod implicit că art. 940 ar sancționa revocabilitatea *ad nutum* a donațiunilor între soți.

Or, am arătat mai sus că dacă motive de ordine publică trase din abuzul de influență ce soții pot exercita, unul asupra celuilalt, au determinat luarea unei sancțiuni mai severe—nulitatea totală—aceasta este edictată în favoarea moștenitorilor rezervatari, cari singuri o pot invoca și numai în cazul depășirii cotității disponibile. Art. 940 formează un tot și constituie sancțiunea încercărilor de-a face în mod indirect (*largo sensu*), ceea ce nu se poate face direct pe baza art. 939 și 841 și urm. Și cum rezervatarii trebuie să fie ocrotiți prin măsuri mai severe împotriva soțului, de cât împotriva unui străin, legea prevede nulitatea totală a donațiunei. În ceea ce privește justificarea al. 2 al art. 940 prin necesitatea de a asigura revocabilitatea donațiunilor între soți, am arătat mai sus că nu vedem la ce servește nulitatea, când soțul dispune de măsura revocării după ce a dovedit simulația.

Iată pentru ce credem că soluția dată de Curtea de casație nu corespunde spiritului art. 940.

ALEXANDRU VALIMARESCU
Conferențiar Universitar, Avocat

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a

Audiența dela 18 Decembrie 1931

Președ-nția D-lui TITU MAGEARU, Consilier

Ministerul Agriculturi cu Elena și dr. Gheorghiu

Decizia No. 1596

Legea agrară. Oferta de coordonare a mai multor moșii expropriabile. Dacă mai trebuie rezervată proprietarului cota de 100 ha, la fiecare moșie? Neexaminarea susținerii în fapt de instanța de apel. Omișiunea esențială. Art. 1 și 11 legea agrară.

Potrivit art. 10 și 11 din legea agrară dacă un proprietar a avut mai multe moșii, în condițiunile prescrise de aceste texte și dacă el voește ca suprafața totală la care are dreptul conf. legii, prin coordonarea expropriierilor, să și-o rezerve într'o singură moșie, în acest caz instanța de expropriere concentrând suprafața totală ce se cuvine proprietarului, prin coordonarea într'o singură moșie, rezultă că celelalte moșii expropriate, vor fi integral expropriate, nemai putând să lase proprietarului cota de 100 ha, la fiecare din ele.

Așa dar, în speță, declarațiunea de ofertă a celor

1) Art. 1011 fr. spune că „soții nu-și pot dărui mai mult decât s'a arătat mai sus”. El se referă la art. 1094 și 1098 fr. cari stabilesc o cotitate disponibilă specială între soți pentru toate cazurile. Codul nostru civil nu a reprodus decât art. 1098, care privește cotitatea disponibilă în cazul existenței unor copii din prima căsătorie. Astfel încât art. 940 se referă atât la art. 939 cât și la art. 841 și urm. cari privesc cotitatea disponibilă ordinară.

100 ha. din moșia în discuțiune, fiind făcută tocmai în asemenea scop, iar instanța de apel neexaminând această susținere în fapt, a săvârșit o omisiune esențială, care atrage casarea deciziunii sale.

Curtea.

Asupra recursului făcut de către Ministerul Agriculturii și domeniilor, în contra deciziunii civile no. 73 din 1931, a Curții de apel București s. IV-a.

Având în vedere deciziunea atacată din care rezultă că intimații în recurs, Elena și Dr. Emil Gheorghiu personal și ca soț pentru autorizare, au intentat acțiunea înaintea tribunalului Ialomița, în contra Ministerului agriculturii și domeniilor, revendicând 100 hectare din moșia Hulubeasca, Scurta și Lunga din comuna Borănești, județul Ialomița, că atât tribunalul Ialomița, cât și Curtea de Apel București s. IV-a au admis acțiunea; că pentru a da această soluțiune, tribunalul — ale cărui considerente au fost în totul adoptate de Curte — constată în primul rând că terenul revendicat a făcut parte din moșia Hulubeasca, în întindere de 1084 pogoane și 594 st. p., pe care prin actul autentificat de Tribunalul Ilfov s. not., sub no. 9576 din 1915, intimata Elena Dr. Gheorghiu și-a constituit-o dotă la căsătoria ei, rezervând părintelui său Marin Ionescu, pe tot timpul vieții lui, dreptul de exploatare și uzufruct asupra acelei moșii, cu obligațiunea de a plăti soțului intimatei câte 12.000 lei anual; că această moșie a fost supusă expropriării atât pe baza decretului no. 3697 din 1918, cât și pe baza legii pășunilor comunale; că Marin Ionescu — tatăl intimatei — deși simplu uzufructuar, a introdus prin împuternicitul său la 15 August 1921, declarația cerută de art. 40 din legea agrară, prin care oferea spre expropriere și restul din moșia Hulubeasca, rămasă neexpropriată, iar Comisiunea de ocol Urizceni prin procesul verbal din 4 Septembrie 1922, a declarat expropriată din sus zisa moșie și întinderea aproximativă de 100 ha. rezervând presupusului proprietar, după cererea lui, numai 40 hectare teren cultivabil, în afară de 63 ha. terenuri neexpropriabile; că uzufructuarul făcând apel, Comisiunea județeană l-a respins ca nemotivat și nesusținut prin hotărârea no. 19 din 1922; că ulterior Elena Dr. Gheorghiu, aflând de această operațiune și întemeindu-se pe faptul că porțiunea de 100 ha. rămase după primele două exproprieri era intangibilă și deci nu mai putea fi supusă la nici o altă măsură prevăzută de legea agrară din 1921, a intentat împreună cu soțul dotal acțiunea de față, susținând prin ea, că oferta făcută de părintele ei, nu poate fi considerată ca o ofertă de expropriere pentru cota de 100 ha., care era intangibilă; ci pur și simplu ca o ofertă de vânzare prin bună învoială și că hotărârea Comisiunii de ocol nu a făcut decât să constate această vânzare; că însă, întrucât moșia era dotală, vânzarea chiar dacă ar fi fost făcută, nu de uzufructuar, ci de către intimați, ea rămânea nulă; că față de aceste motive ale acțiunii, Ministerul agriculturii și al domeniilor a susținut, că intimații nefăcând declarația prevăzută de art. 40 din legea reformei agrare, trebuie să suporte consecințele impuse de art. 73 din legea agrară, urmând să-și valorifice pretențiunile de orice natură numai asupra prețului de expropriere consemnat la Casa de depuneri; că tribunalul examinând această obiecțiune a înlăturat-o arătând că art. 40 din legea agrară din 1921, nu prevede — cum prevăzuse art. 20 din decretul no. 3697 din 1918 — nici o sancțiune pentru proprietarii cari nu au făcut declarație,

asa că intimații cari nu făcuseră declarație nu au să suporte decăderea prevăzută de art. 73 din legea agrară, care se referă numai la porțiunile de moșii ce puteau fi expropriate, iar nu ca în speța de față, unde legea scutește de expropriere; că prin o a doua obiecțiune Ministerul a susținut că tribunalul nu este competent să judece ce anume întindere de teren s'ar fi convenit să fie expropriată din moșia intimatei Elena Dr. Gheorghiu, această competență revenind numai Comisiunilor de expropriere; că tribunalul a înlăturat și această obiecțiune, arătând că el este singura instanță competentă a rezolva acțiunea de față pentru că porțiunea de 100 ha. fiind intangibilă conform legii agrare, pentru că moșia deși fusese arendată dela 1910-1920, aparținea unei femei și fiind dotală și deci fiind inalienabilă, oferta făcută de uzufructuarul Marin Ionescu, nu poate fi considerată decât ca o ofertă neregulată de vânzare și că instanța de expropriere acceptând-o, a depășit atribuțiunile conferite prin lege; că după ce înlătură și această obiecțiune, tribunalul conchide, că fiind vorba de o convenție de vânzare prin bună învoială, care este nulă din cauza dotalității terenului vândut și intimata devenind deplină proprietară pentru că uzufructuarul Marin Ionescu decedase în 1927, acțiunea sa este fondată.

Văzând motivul II de casare astfel formulat:

„II. Omisiune esențială.

„Am arătat Curții și oral și prin concluziile scrise că în speță nu este vorba de o ofertă de vânzare a părții inexpropriabile, ci că este vorba de o expropriere pe care Comisia, care considera cu drept cuvânt pe declarant ca proprietar și al moșiei în chestiune, dat fiindcă reclamanta n'a făcut declarația cerută de art. 40 legea agrară, trebuia să o admită în conformitate cu art. 11 legea agrară și că prin urmare nu se poate refuza aplicarea art. 73 și a principiului că hotărârile de expropriere sunt opozabile.

„Totuși, Curtea nu examinează obiecția noastră, care, dacă ar fi fost examinată, putea schimba soluția procesului, căci dacă Curtea s'ar fi convins că este vorba în cauză de facultatea ce are orice proprietar, cu mai multe moșii, de a cere să i se exproprieze o moșie în întregime, căci veește ca cota intangibilă să și-o rezerve în celelalte moșii și că prin urmare, este vorba de o expropriere obligatorie pentru Comisiune, n'ar fi mai respins autoritatea de lucru judecat opozabilă erga omnes căci, chiar de un a non domino făcută operația și chiar dotală fiind moșia, art. 73 legea agrară ar fi fost aplicabil, căci chestiunea dotalității, ca și calitatea lui Marin Ionescu de uzufructuar, nu de adevărat proprietar, nu se putea pune decât dacă ar fi fost vorba de o ofertă de vânzare pentru că trecea peste cota legală de expropriere”.

Având în vedere că prin motivul II de casare se critică soluțiunea dată procesului de instanța de fond, impunându-i-se că a comis omisiune esențială.

Că, în dezvoltarea motivului de casare Ministerul recurent pretinde, că înaintea Curții de fond a susținut, că în speță nu este vorba de o ofertă de vânzare a unei porțiuni neexpropriabile, ci este vorba de o expropriere pe care Comisiunea trebuia să o facă conform art. 11 din legea agrară și că, deci, era locul să se aplice art. 73 din legea agrară și principiul opozabilității hotărârilor de expropriere; că instanța de apel a omis să examineze această susținere; că omisiunea este esențială pentru că dacă se examina susținerea făcută, s'ar fi constatat că în speță este vorba de un proprietar cu mai multe moșii, care avea facultatea de a cere să i se exproprieze una din ele integral, pentru a-și rezerva cota intangibilă în alte moșii și că expro-

prierea fiind în acest caz obligatorie, hotărârea definiivă ce o pronunțase are autoritate de lucru judecat erga omnes.

Având în vedere că este exact, că dacă cu ocaziunea lucrărilor de expropriere, proprietarul în numele căruia se face exproprierea, declară înaintea instanței de expropriere că oferă în schimbul unui preț, o porțiune din moșie, care conform legii este în mod cert neexpropriabilă, în acest caz declarația sa nu poate fi caracterizată în drept, decât ca o propunere de vânzare către Casa centrală a Improprrietărilor, propunere care, dacă este acceptată, poate da naștere unei convențiuni de vânzare.

Că deasemenea este exact, că dacă Comisiunea de expropriere înaintea căreia s'a făcut atare declarație, nu se va limita să ia act de ea și să o transmită Casei centrale a Improprrietărilor, ci va declara expropriată și această porțiune, care conform legii era neexpropriabilă, hotărârea cu privire la această porțiune nu va putea avea caracterul unei hotărâri valabile de expropriere și nici caracterul lucrului judecat.

Considerând, însă, că aceste principii nu-și găsesc aplicațiunea decât dacă este constant în fapt, că porțiunea pentru care s'a făcut atare declarație și pe care Comisiunea a expropriat-o apoi, era necontestat o porțiune ce conform legii nu putea să formeze, în nici un mod, obiectul unei expropriere.

Având în vedere că deși potrivit legii agrare din 1921, atunci când o moșie — ca și aceia din speță — nu putea fi expropriată în baza situației ei, izolat examinată, decât până 100 ha., această cotă are un caracter intangibil, totuși, în cazul când proprietarul mai are și alte moșii, poate surveni ipoteze în care conform legii, exproprierea să cuprindă și această cotă.

Că astfel, potrivit art. 10 și 11 din lege, dacă un proprietar a avut mai multe moșii, în condițiunile prescise de aceste texte și dacă el voeste ca suprafața totală, la care are dreptul conform legii, prin coordonarea expropriierilor, să și-o rezerve în o singură moșie, în acest caz, instanța de expropriere concentrând suprafața totală ce se cuvine proprietarului prin coordonare, în o singură moșie, va rezulta de aci că celelalte moșii, vor fi integral expropriate, ne mai putându-se lăsa proprietarului în oricare din ele, cotă de 100 ha.

Având în vedere că în speță, Ministerul agriculturii și al domeniilor, după cum se constată din concluziunile scrise, ce a depus la instanța de apel și cari, după cum se arată în deciziunea atacată, au fost susținute și oral, el a pretins că declarația de oferirea celor 100 ha. din moșia în discuțiune, a fost făcută tocmai în asemenea scop, adică pentru a se rezerva în o altă moșie, întreaga suprafață cuvenită prin coordonare.

Considerând că instanța de apel a lăsat cu totul neexaminată această susținere.

Că omisiunea astfel săvârșită, este esențială, pentru că dacă instanța de apel ar fi examinat acea susținere și ar fi găsit-o exactă în fapt, în atare caz, declarația făcută de Marin Ionescu, nu mai putea să aibă caracterul unei propuneri de vânzare; ci ea era o simplă declarație făcută în baza art. 10 și 11 din legea agrară, pentru a-și putea alege întreaga suprafață cuvenită prin coordonare în altă moșie.

Că în această ipoteză, pe care instanța de apel avea obligația a stabili dacă există, sau nu, în speță, exproprierea celor 100 ha. din moșia în discuțiune, ar fi fost o expropriere făcută de instanța de expropriere în limitele competenței sale și ea ar fi fost valabilă, chiar

dacă moșia avea caracterul dotal — căci legea nu excludează dela expropriere atari moșii și chiar dacă persoana în numele căreia ar fi fost făcută, nu era adevăratul proprietar, deoarece hotărârile de expropriere, dacă sunt date de instanțele de expropriere în limitele competenței legale a lor, și dacă au rămas definitive, ne mai putând fi atacate pe nici o cale, ele — spre deosebire de hotărârile judecătorești, date în materie de drept comun, — dobândesc autoritate de lucru judecat erga omnes, iar nu numai față de părțile, cari au figurat în instanța de expropriere, rămânând acelor, cari, neglijând a face declarația impusă de art. 40 din lege, ar pretinde totuși, că sunt adevărații proprietari ai moșiei, să-și valorifice drepturile lor în modul prevăzută de art. 73 din lege.

Că, deci, motivul II de casare formulat pe omisiune esențială este întemeiat, câtă a fi admis, a se casa în baza lui deciziunea atacată și a se trimițe cauza aceleiași Curți de apel spre a judeca dn nou, fiind de prisos a se mai examina motivul I de casare.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, e.e.

TRIBUNALUL ILFOV S. I a CIV. COR.

Audiența dela 4 Martie 1933

Președinte d-l PETRE GHÎȚESCU, Judecător

Inculpat Iancu Gotfried

Sent. Cor. No. 1104

Escrocherie. Dacă simpla minciună poate să ducă la escrocherie. Cele două criterii asupra chestiunii. Art. 332 cod. penal.

Efectul hotărârii din civil, când se anulează pedecile puse debitorului, de a-și încasa chiria. Inexistența escrocheriei, pentru amăgirile anterioare.

1. Simpla minciună, în teoria criteriului obiectiv în escrocherie, nu poate să ducă la escrocherie, fiindcă și cel amăgit trebuie să fie în gardă contra afirmațiilor făcute de un altul. Numai manoperile frauduloase, după această teorie, duc la delictul de escrocherie. În teoria criteriului subiectiv în escrocherie și simpla minciună ducă la escrocherie, fiindcă protecția trebuie să o aibă amăgitul, nu amăgitorul. Această teorie și-a găsit consacarea în art. 332 codul nostru penal, care pentru existența escrocheriei cere numai amăgirea, nu și manoperile frauduloase.

2. Instanța penală nu poate să nu țină seama de rezultatul decurgând dintr-o hotărâre în civil, care a anulat pedecile puse unui debitor urmărit silii, de a-și administra bunul său. Prin această anulare chiria primită de debitor cu anticipație se consideră valabilă primită, iar amăgirile întrebuintate de debitor, pentru a dobândi chiria, nu mai pot fi reținute ca un element al escrocheriei, fiindcă aceste amăgiri nu mai privesc un lucru, asupra căruia debitorul nu are vreun drept, ci un lucru cuvenit debitorului.

Tribuna'lul.

Asupra acțiunii publice deschisă contra inculpatului Iancu Gotfried din București Str. Transilvaniei No. 5 pentru delictul de escrocherie, prevăzută și pedepsită de art. 332 și 333 cod. penal.

Având în vedere actele din dosar, concluziile puse de reclamant și de d-l prim procuror cum și apărarea inculpatului.

Având în vedere că în fapt se constată următoarele:

Inculpatul datora o sumă de bani Ing. Emii Miculescu. Ne fiind plătit, creditorul a cerut scoaterea în vânzare a imo-

bilului din str. Transilvaniei no. 5 ce aparținea debitorului său, inculpatul Iancu Gotfried, Comandamentul s'a primit de inculpat la 5 Noembrie 1929.

Inculpatul avea ca chiriaș în imobil, pe reclamantul din acțiunea de față, Inginerul A. Kery. Pentru ca să nu fie primită chiria de către conservatorul mobilului, ce urma să se numească, inculpatul s'a adresat reclamantului, cerând să-l plătească cu anticipație două rate de chirie. Inculpatul și-a motivat cererea sa, spunând că are trebuință de bani, urmând să plece în Germania.

Pentru această plată, inculpatul i-a făcut reclamantului o reducere din chirie. Ratele anticipate de 45.000 lei, cât au fost reduse, au fost primite de inculpat la 15 Noembrie 1929. La 20 Noembrie 1929, a fost numit conservator al imobilului d-l avocat I. Calmuski. La 23 Noembrie 1929, acesta îi notifică reclamantului să plătească chiria și fiind că reclamantul nu a plătit chiria, conservatorul a introdus acțiune contra reclamantului care a fost obligat să plătească chiria în suma de 50.000 lei. Reclamantul când s'a văzut acționat, a făcut plângere la parchet. Prin rechizitoriul din 11 Noembrie 1930, s'a deschis contra inculpatului acțiunea publică de față. La 18 Noembrie 1930, contestația introdusă de inculpat contra urmăririi silite, pornită de Inginerul Miclescu, s'a admis, anulându-se toate actele de urmărire. Apelul introdus de inginerul E. Miclescu s'a respins prin decizia Curții de Apel București IV, no. 283 din 8 Iulie 1931. În apărarea sa în acțiunea de față, inculpatul susține că el nu a întreprins manopere dolosive, pentru a-l face pe reclamant să-i plătească anticipat chiria. În al doilea rând, inculpatul susține, că actele de urmărire îndreptate contra sa au fost anulate judecătorește în urmă.

Prin această anulare, nu se mai pune chestiunea că el nu avea dreptul să încaseze chiria. Reclamantul care nu a plătit conservatorului, susține inculpatul, prin anularea urmăririi s'a liberat valabil față de inculpat. Pe baza acestor susțineri, inculpatul a cerut achitarea.

Având în vedere că acestea fiind faptele, urmează a examina chestiunile discutate.

Considerând că pentru a exista delictul de excrocherie, s'a susținut într-o teorie, că trebuie să existe manopere dolosive; că această teorie este a criteriului obiectiv în excrocherie; că după ea, o simplă minciună, nu ar fi suficientă, pentru a da naștere excrocheriei; că după această teorie, orice om trebuie să fie în gardă, contra afirmațiilor pe care le face un altul; că dacă se încrede în spusele altuia și este amăgit, cel care suferă are și el vina, că s'a încrezut cu ușurință în spusele altuia; că numai punerea în scenă, numai manoperile după această teorie, duc la delictul de excrocherie.

Considerând că spre deosebire de teoria arătată, în teoria criteriului subiectiv, simpla minciună poate să ducă la excrocherie; că în această teorie, nu i se face o vină, celui care este amăgit pentru că a crezut în cele afirmate de un altul; că cel care trebuie protejat este amăgitul, iar amăgitorul nu-și poate găsi apărarea în faptul, că a găsit persoane care s'au lăsat convinse ușor, nemai fiind nevoie de manopere frauduloase, pentru a fi amăgite.

Considerând că teoria aceasta a criteriului subiectiv, și-a găsit consacrară în art. 332 din codul nostru penal; că acest articol nu a mai fost luat dela francezi, ci din codul penal prusian; că după art. 332 din codul nostru penal, este culpabil de înșelăciune, cel care face să se nască o amăgire în paguba averii altuia, fie trecând ca adevărate fapte mincinoase, fie prefăcând în mincinoase faptele adevărate, ori suprimându-le în totul; că acest text nu mai cere, după cum se vede, manopere frauduloase pentru existența excrocheriei, ci numai producerea de amăgire; ori această amăgire se poate produce și prin simpla minciună; că stabilindu-se aceasta, susținerea inculpatului, că el nu poate să fie cul-

pabil de delictul de excrocherie, fiind că o simplă minciună nu poate să producă acest delict, pentru motivele expuse, se găsește nefondată;

Având în vedere că inculpatul a mai susținut că delictul de excrocherie nu mai poate să existe și pentru motivul, că actele de urmărire pe baza cărora s'a numit custodele asupra imobilului inculpatului, au fost anulate în urma contestației introduse de inculpat; că față de această anulare, plata primită de inculpat a fost bine primită; că reclamantul nu mai are nici un prejudiciu, fiindcă acesta nu a plătit de două ori.

Considerând că instanța penală nu poate să nu țină în seamă de rezultatul decurgând dintr-o hotărâre în civil, care a anulat pedicile puse unui debitor, urmărit silit de a-și administra bunul său; că, dacă un debitor nu mai putea să încaseze chiria, prin anularea măsurilor de împiedicare, chiria primită de acesta înainte, a fost valabil primită; că de aceea, tot ceea ce s'a considerat ca făcut fără drept de debitor înainte, prin anularea măsurilor de împiedicare, își capătă validitatea.

Considerând că față de acest rezultat al hotărârei de anulare, nici amăgirile întreprinse de debitor pentru a-și dobândi un lucru al său, nu mai pot să fie reținute, ca element al delictului de excrocherie, fiind că aceste amăgiri nu mai privesc un lucru, asupra căruia debitorul nu are vreun drept, ci un lucru cuvenit debitorului.

Având în vedere că în speța de față, se constată că urmărirea imobiliară îndreptată contra inculpatului, a fost anulată în urma admiterii contestației, introdusă de acesta; că în această situație, plata chiriei făcută inculpatului de către reclamant, nu se mai consideră ca făcută fără drept.

Că față de acest rezultat, susținerea a doua făcută de inculpat, se găsește întemeiată, urmând a fi achitat inculpatul, iar cererea de despăgubiri civile se respinge ca nefondată.

Pentru aceste motive, redactate de d-l jude H. Udrea, Tribunalul ascuțând și concluziunile d-lui procuror, achită pe inculpat.

(ss) **Petre Ghițescu, Hariton Udrea.**

NOTA. — Situațiunea din speța soluționată de trib. Ilfov s. I c. c., prin sentința de mai sus, este următoarea: X, proprietar, obține dela chiriașul său plata anticipată, a chiriei pretextând că trebuie să plece în străinătate și asupra împrejurării că primise comandament de scoaterea imobilului în vânzare. Numindu-se un conservator al imobilului, chiriașul a fost nevoit să plătească a doua oară chiria. Ulterior X a obținut anularea actelor de urmărire.

Înainte instanței penale s'au desbătut două chestiuni și anume:

1) Dacă simplele minciuni pot constitui un mijloc de amăgire apt de a întregi delictul de înșelăciune?

2) Dacă amăgirea mai păstrează caracterul de activitate ilicită, atunci când ea a servit la obținerea unui lucru, recunoscut ulterior ca legitim datorat?

Tribunalul a răspuns afirmativ la prima chestiune și negativ la cea de a doua. Ambele soluțiuni sunt perfect corecte în drept și bine adecuate situațiunii de fapt.

I. Asupra *simplelor minciuni* ca mijloc apt (idoneu) de a conduce la existența delictului de înșelăciune ne-am ocupat pe larg într-o adnotațiune publicată în *Curierul Judiciar*, 1922, nr. 22, pag. 349 și urm., unde am expus cele două teorii opuse (*obiectivă* care nu admite existența delictului în caz de simple minciuni, și *subiectivă* care dimpotrivă atribuie și simplelor minciuni aptitudinea de a întregi delictul de înșelăciune).

Teoria dominantă astăzi în doctrină este cea subiec-

tivă (a se vedea în afară de trimiterile din adnotațiunea sus citată și: *Giuriali*, Dellitti contro la proprietă, pag. 313; *Tolomei*, Truffa ed altri frode, pag. 200; *Escobedo*, Studi sul reato di truffa, pag. 45; *Olshausen*, Kommentar, ed. 7, vol. II, parag. 263, nr. 10; *Allfeld*, Lehrbuch, ed. 8, pag. 472).

Jurisprudența germană și italiană au consacrat de asemenea teoria subiectivă (a se vedea adnotațiunea noastră din *Jurisprudența Generală* 1930, speța 1305). Cum art. 332 din codul nostru penal este copiat după paragr. 241 c. pen. prusian (cărui a fi corespunde perfect par. 263 c. pen. german) credem că și în sistemul legiuierei noastre trebuie să-și găsească aplicațiune teoria subiectivă.

Desigur însă, că și în ceea ce privește simplele minciuni, trebuie să se facă aceiaș deosebire care se face cu privire la orice alte mijloace de amăgire; adică, trebuie să deosebim minciuna folosită în scopul pur și simplu de a înșela, de minciuna folosită pentru a obține avantaje într-o convențiune serioasă. În primul caz, cel ce amăgește nu înțelege nici un moment să contracteze și să se oblige serios, ci lasă numai părții amăgite această iluzie și de aceea comite totdeauna delictul de înșelăciune; dinpotrivă în al doilea caz, ambele părți înțeleg să contracteze serios, așa că amăgirile folosite cu această ocaziune, dacă nu urcă până la gradul unui dol principal (*qui dans causam contractui*), ci rămâne în cadrul celui dol tolerat părților contractante (*lice contrahentibus se se invicem circumvenire*) nu pot conduce la existența delictului de înșelăciune.

Această distincțiune trebuie aplicată și simplor minciuni.

II. În speța ce adnotăm alături de *minciuna* folosită de inculpat (adică alegațiunea că este nevoit să plece în străinătate) întâlnim și o *reticență*, o ascundere a unui fapt concret (trecerea sub tăcere de inculpat a împrejurării că primise comandamentul și că urma să se numească un conservator).

În doctrină chestiunea *reticenței* (disimulațiunii prin tăcere) este de asemenea controversată. Vechii autori asimilau reticența cu minciuna: „*Uterque reus est et qui veritatem occultat et qui mendacium dicit*”. În doctrina modernă se rezolvă în genere problema, tot ca și în materie de simple minciuni, cu ajutorul criteriilor oferite de teoria obiectivă și subiectivă.

Autorii cari împărtășesc teoria obiectivă nu admit existența delictului de înșelăciune, în caz de reticențe, decât atunci când acestea au fost însoțite de o activitate externă (manopere). Aceasta este soluțiunea doctrinei franceze, soluțiune sprijinită pe considerațiunea că manoperile de cari vorbește art. 405 (corespunzător art. 334 din cod. pen. român) trebuiesc să conștie neapărat într-o manifestare externă pozitivă (v. *Garçon*, Code pénal annoté, art. 405, nr. 17, 326, 374, 419; *Chauveau et F. Hélie*, Théorie, V, nr. 2204, pag. 390; *Blanche*, Etudes, VI, nr. 164, pag. 179; *J. M. Goedseels*, Code pén. belge, nr. 2449, pag. 693).

În doctrina italiană părerile sunt împărțite. Toți autorii admit că amăgirea se poate produce și prin *disimulare* (dol negativ), dar unii cer ca această ascundere a adevărului să fie realizată printr-o activitate externă (*Carrara*, Programma, VI, nr. 2341—2344; *Marciano*, Il titolo decimo, I, pag. 269), iar nu prin simplă tăcere; alții admit că chiar *tăcerea* poate conduce la delictul de înșelăciune, atunci când există obligațiunea de a spune adevărul. (*Manzini*, Trattato, VIII, p. 325 și 329); în fine adepții teoriei subiective cred că făcerea poate fi socotită oricând ca un mijloc apt

de a amăgi, suficientă că datorită împrejurărilor în care ea s'a produs, să fi reușit de a surprinde buna credința altuia. (exemple citate în *Majus*, Commento, IV, pag. 86).

Doctrina germană admite de asemenea că înșelăciunea se poate comite prin disimulare (de altfel chiar par. 263 c. pen. german vorbește de „*Unterdrückung wahrer Tatsachen*”, suprimarea faptelor adevărate, care incontestabil se poate obține prin ascundere) și că disimularea prin tăcere este eficientă pentru existența infracțiunii atunci când, fie din cauza circumstanțelor, fie din cauza unei îndatoriri de a nu ascunde adevărul, ea a putut să producă sau să întretină o eroare: *einen Irrtum erregt oder unterhaelt*, cum cere par. 263 c. p. german, (v. *Olshausen*, Kommentar, ed. 7, vol. II par. 263, nr. 10 it. c și nr. 13; *Allfeld*, Lehrbuch ed. 8, p. 472; *Fr. von Liszt*, Traité, II, pag. 235; *Schmidt*, Grundriss, pag. 218).

Socotim că teoria subiectivă se impune cu aceiaș tărie și în materie de reticențe. În această teorie minciuna și reticența sunt totdeauna raportate la condițiunile în cari ele s'au produs și sunt socotite ca apte sau inapte de a întregi delictul de înșelăciune, după cum aceste condițiuni au putut sau nu să le potențieze efectul lor amăgitor. A spune că avem o *minciună simplă* sau o *reticență simplă*, este un fel de a vorbi, fiindcă de cele mai multe ori minciuna și reticența se întâlnesc fie cu o anumită stare de spirit a victimei, fie cu anumite împrejurări preexistente sau create de moment, cari oferă minciunii sau reticenței o ambianță prielnică și cari fac inutile alte eforturi (activități externe). A profita de această ambianță oferită de împrejurări pentru a da eficiența minciunii sau reticenței cu intențiunea de a vătăma și trage profit de pe urma ei, este, în raport cu conceptul infracțiunii de înșelăciune, a avea o atitudine tot așa de ilicită ca și atunci când printr-o activitate externă proprie (manopere) creiezi ambianța necesară pentru a imprima minciunii sau reticenței puterea de amăgire. Ceea ce interesează deci pentru existența ilicitului penal, în ambele cazuri este aptitudinea pe care minciuna sau reticența a avut-o față de victimă creindu-i o stare subiectivă de idiațiune care a făcut posibilă amăgirea păguitoare.

Cum art. 332 din codul nostru penal prevede și „*suprimarea faptelor adevărate*”, deci disimulațiunea în genere (așa după cum era prevăzută în par. 241 c. pen. prusian, și a fost menținută în par. 263 c. pen. german.) credem că în sistemul codului nostru trebuie să aplicăm reticenței teoria subiectivă.

În speța soluționată de trib. Ilfov, prin sentința ce adnotăm, inculpatul a disimulat prin tăcere împrejurarea că primise un comandament, reticență care dată fiind perfectă confiența pe care reclamantul (ca chiriaș) o avea față de inculpat (ca proprietar) a avut toată aptitudinea de a surprinde buna credință celui dintâi, în spiritul cărui nu a putut încolți nici cea mai mică bănuială că face o plată nevalabilă.

Iată deci socotim că bine a reținut tribunalul în fapt, sub raportul elementului material, ca fiind satisfăcute cerințele legii pentru existența delictului de înșelăciune.

III. În ceea ce privește chestiunea dacă în drept mai poate fi vorba de înșelăciune, atunci când amăgirea a fost folosită pentru obținerea unui lucru sau unei sume *legitim datorată*, doctrina și jurisprudența sunt de acord că în acest caz nu există înșelăciune, fiindcă lipsește și elementul „vătămării aduse patrimoniului altuia”, și elementul *subiectiv*. (v. adnotațiunea noastră din *Curierul Judiciar*, 1928, nr. 1, pag. 14 și urm.).

Existența interesului legitim poate fi dovedită chiar în instanța penală; iar dacă ea a fost stabilită înaintea unei instanțe civile, hotărîrea dată în civil va avea de data aceasta autoritate deplină în penal (v. cele scrise de noi în *Tratatul Tanovicănu*, vol. V, nr. 945³, pag. 752).

REZUMATE DE JURISPRUDENȚA STREINĂ

Tribunalul Nisa 1. 2 Noembrie 1932

Acțiunea în responsabilitate a sindicului, în urma unui accident suferit de falit. Când este admisibilă?

Se primește acțiunea oblică, când ea tinde la reparația prejudiciului material propriu zis, sau la rambursarea cheltuielilor făcute pentru tratamentul victimei, poate chiar ca indemnitate pentru reparația prejudiciului rezultând din indemnitatea de muncă, până la vindecarea ranei, dar ea nu ar putea să fie primită, când tinde la repararea unui prejudiciu exclusiv moral, în felul celui care rezultă din pierderea unei rude apropiate, sau a prejudiciului cauzat prin diminuarea facultăților intelectuale ale victimei.

(*Din Rev. trim. de dr. civ. No. 1 din 1933, pag. 104*).

NOTA. — Sindicul unui falit. — întocmai ca și creditorii înainte de faliment, — dacă poate să exercite acțiunile falitului, nu poate însă să le exercite, pe cele care au un caracter personal.

Sunt unele acțiuni care urmăresc apărarea personalității cuiva. Onoarea, reputația, afecțiunea, buna stare fizică a cuiva, sunt apărute și ele, întocmai ca bunurile materiale. Deosebirea între ele este, că pe când unele fac parte din dreptul de personalitate al cuiva, celelalte fac parte din dreptul patrimonial. Însă și unele și altele sunt ocrotite prin acțiunea în despăgubire, când ele sunt atinse, iar daunele obținute sunt daune morale pentru ce e dintâi și materiale, când sunt atinse drepturi patrimoniale, (v. *Traian A. Ilexandrescu*, în „Curierul Judiciar no. 25 din 1930, pag. 392).

Drepturile de personalitate sunt intim legate de ființa cuiva. Pentru aceste drepturi, numai cel lezată poate să aprecieze, dacă trebuie să facă acțiune: Onoarea, reputația, afecțiunea atinsă prin pierderea unei ființe apropiate, nu pot să facă baza acțiunilor exercitate de creditorii. Dacă cel lezată nu introduce acțiunea, creditorii nu pot să o introducă ei. Într'un domeniu așa de intim, ca al drepturilor de personalitate, creditorii nu au ce căuta.

Câte odată daunele morale se îmbină cu daunele materiale. Este cazul pevăzut în sentința ce adnotăm. O persoană este rănită și pentru acest fapt se cer daune. Aceste daune vor căuta să acopere suferința încercată prin rănire, însă ele vor acoperi și prejudiciul încercat prin tratament, prin reținerea dela ocupație, prin incapacitatea de lucru în viitor, etc. Pentru aceste daune, cu caracter moral și material, va putea să acționeze sindicul?

Tribunalul Nisa, prin sentința mai sus rezumată, spune că se pot cere daune de sindic, pentru cheltuielile făcute cu tratamentul victimei și chiar pentru incapacitatea de lucru, până la vindecarea ranei, însă nu se pot cere daune de către sindic, pentru s'abirea facultăților intelectuale sau fizice ale victimei.

Plaaniol, Ripert și Esmein spun, că pentru diminuarea capacității de lucru, creditorii pot să acționeze în lipsa victimei, numai că vor suferi consecințele caracterului alimentară pe care îl au daunele (v. *Traité pratique*, vol. 6, no. 657).

În speță, din moment ce întreaga urmărire silită fusese anulată de instanța civilă, implicit încasarea chiriei devenea legitimă și bine deci tribunalul a reținut în *drept* ca inexistent delictul de înșelăciune.

VINTILA DONGOROZ

D-l Demogue, în observațiile pe care le face asupra sentinței Trib. Nisa, spune că prin serviciile falitului, se putea întâmpla ca numai o parte a câștigului să fi fost necesară trebuințelor acestuia. Ce era excedent din aceste câștiguri, putea să fie urmărit de creditorii. Pentru acest excedent, sindicul va putea și el să acționeze. (v. *Rev. mai sus citată*, pag. 104).

Din părerile expuse de autorii și sentința mai sus arătată, se constată, că sindicul poate să introducă acțiunea, pentru a recupera cheltuielile de tratament al victimei. Acest lucru se explică, fiindcă cheltuielile s'au făcut din activul falimentar, sau dacă încă nu au fost plătite, din acest activ ele urmau să fie plătite. Creditorii au astfel un prejudiciu din cauza acestor cheltuieli. Pentru acest prejudiciu, sindicul este primit să acționeze.

Acelaș lucru se întâmplă și cu incapacitatea de lucru. Întreținerea victimei, dacă nu s'ar obține despăgubiri, s'ar face din activul falimentar. Pentru a nu se micșora activul falimentar, sindicul poate să acționeze. Acțiunea aceasta se poartă, când este vorba de întreținere, nu pentru a se obține o despăgubire, care să se împartă între creditorii, ci pentru ca obținută despăgubirea victima să nu mai fie întreținută din activul falimentar.

Sindicul deasemenea mai poate să acționeze, când daunele ar depăși întreținerea. Căci dacă înainte de accident, excedentul din câștiguri, ce depășia întreținerea, se putea urmări de creditorii, acelaș lucru se va întâmpla cu daunele, care iau locul acestui excedent.

Daunele pentru suferințe însă nu vor putea face obiectul unei acțiuni din partea sindicului. Durerea pe care o încearcă un comerciant obișnuit cu viața activă, redus la inactivitate din cauza rănirii, suferințele fizice avute de acesta, nu pot să treacă într'o acțiune, pe care s'o exercite creditorii. Suferințele acestea agită numai persoana victimei. De aceea pentru ele numai victima poate să aibă acțiune în daune.

Deci în cazul rănirii unei persoane, când daunele morale stau alături de daunele materiale, o discriminare trebuie făcută. Sindicul nu va putea să acționeze pentru daunele morale. Va putea însă să acționeze pentru celelalte adune.

HARITON UDREA
Magistrat

Rugăm stăruitor pe d-nii abonați din provincie a nu aștepta alte invitațiuni, cari sunt costisitoare, sau sosirea în localitate a încasatorului nostru Mihail Stama, singurul împuternicit pentru provincie, D-1 C. Petculescu fiind pentru Capitală, și a binevoii să trimeată achitarea abonamentului prin mandat poștal, direct la Administrația Revistei „CURIERUL JUDICIAR“. București, Artei 5, notând pe cotorul mandatului poștal, abonamentul datorat partida No. . . .

Cei-ce și-au schimbat adresele, sunt rugați a ne comunica noua D-lor adresă spre a putea primi regulat revista.